

ÜLIÕPILASLEHT

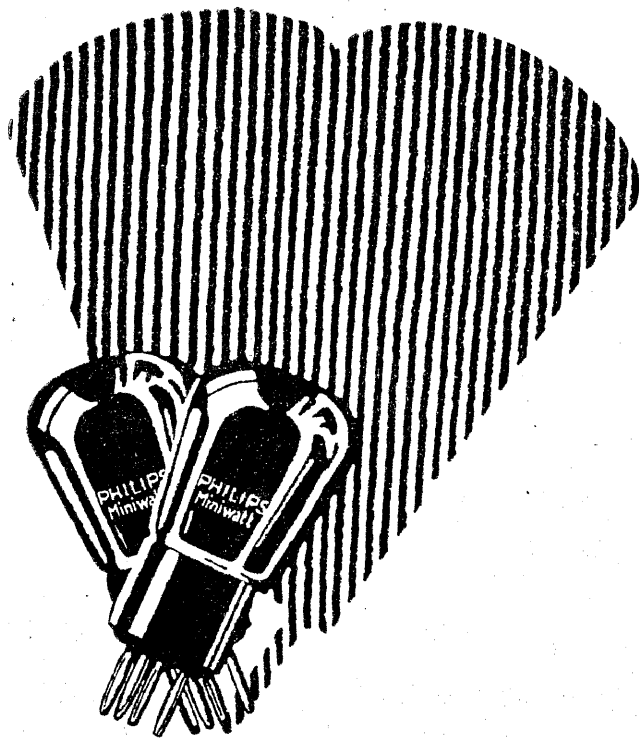

Johani

N° 6

N E L I P Ü H I L

1929

Vastuvõtja

süda —

see on vastuvõtte-
lambid!

See tähtis osa va-
lige parim, valige

PHILIPS MINIVATT LAMBID

Teie vana vastuvõtja vajab nooren-
damist: veel täna muretsege uued

PHILIPS IMESEERIA
PHILIPS SUPERSEERIA

MINIVATT LAMBID!

kindlustavad teile parima vastuvõtu.

PHILIPS

EESTI RAHVAPANGA

arvete seis 31. märtsil 1929. a.

AKTIVA.

Kassa ja jooksvad arved teistes pankades	158.710.11
Väärtpaberid ja väljamaa raha	8.592.82
Laenud	2.016.888.14
Korrespondendid	344.134.56
Osamaksud teistes asutustes	6.354.34
Garantiide deebitorid	835.873.64
Riiklised laenud	933.788.20
Kinnis- ja vallasvarad	270.333.58
Mitmesugused aktivad	74.647.32
Ärikulud, makstud %/ ja komisjon	28.097.37
Liikmete kohustused	475.600.—
	<u>5.153.020.08</u>

PASSIVA.

Osa ja muud kapitalid	288.680.99
Hoiusummad	1.484.692.46
Vekslite rediskont ja muud laenud Eesti Pangas	493.249.04
Korrespondendid	337.867.36
Garantiid	835.873.64
Riigikassa' tagasimaksetavad riiklised laenud ja kalameeste laenu fond	936.888.05
Mitmesugused passivad	194.887.39
Saadus %/ ja komisjon	73.156.85
Liikmete lisavastutus	475.600.—
1928. a. puhaskasu	32.124.30
	<u>5.153.020.08</u>

JUHATUS.

IGA ÜLIÕPILANE,

Kes hääst ja hinnavaäriilisest veinist lugu peab, nõuab

Tallinna Marjaveini Tehase

VEINE:

PORTVEIN	- - - -	Kr. 2.40
MADEIRA	- - - -	„ 2.40
TOKAYER	- - - -	„ 2.40
VALGE VEIN	- - - -	„ 1.85
PUNANE MAGUS	- - - -	„ 1.50
MARJA VEIN	- - - -	„ 1.50
KIRIKU VEIN	- - - -	„ 1.50

Veinid on saadaval kõigis paremates veinikauplustes.

Tallinna Marjaveini Tehas

Tallinn, Vaimu 1

Telefon 619

Kõiksugu
kõrge külviväärtusega seemned

Aiatööriistad
Mesindustarbed
Puukoolisaadused

Seemnekartulid
Taimekaitsevahendid
Põllumajanduslik Kirjandus
jne. jne.

Alati saadaval

Eesti Seemnevilja Ühisus

Tahate Teie oma raha paigutada kindlasse kohta, siis ostke

Luther'i mööblit!

Meie mööbli ostmine ei ole mitte kulu, vaid sisseseadesse paigutatud kapital, sest Teie ei omanda mitte hooaja artikleid, vaid asju, mida Teie oma eluaeg tarvitate ja mis Teile kestvalt rõõmu valmistavad. Maitserikkalt ja mugavalt sisseseatud kodu on kultuurilise edu tunnusmärk

Meie mööbel erineb kõrgeväärtusliku töö ja materjali headuse poolest

A.-S. A. M. Luther

Müügikoht Tallinnas: Vana Posti t. nr. 9. Kõnetraat 6-16

„ Tartus: Vana tän. nr. 17, kõnetraat 7-88

O.-Ü. „EMLO“ TALLINN, Pikk tän. 17. Börsekeller. Telefon 16-02.

LIKÖÖRI ja NAPSIVABRIK

soovitab eriti:

Konjak
Vieux
Très vieux
Extra

Liköörid
Crème d'Orange f. Ch.
Curaçao
Cherry Brandy etc.

Napsid
Kümmel
Zubrovka
Vodka etc.

— Saadaval igast paremast veinikauplusest Eestis. —

C. PETENBERG TALLINN, Pikk 17 Börsekeller. Telef. 16-02.

En gros

Veini kauplus. Asutatud 1849

En detail

Pealadu Eestis;

Madeira: Cossart Gordon & Co.

Champagnes: Veuve Clicquot, Mumm & Co.,
Louis Roederer & Co.

Portvein: Niepoort & Co., Oporto

Rhein & Moselweine.

Bordeaux: — blancs: Haut Sauternes, Barsac etc.
— rouges: St. Emilion,
Ch. Lagrange — St. Julien etc.

Cognacs: Otard-Dupuy Ja^s Hennessy & Co.

Whisky: Black & White.

Kolmas Tartu Laenu- ja Hoiu-Ühisus

Tartus, Suurturg nr. 8. — Juhatuse telefon 11-13. Üldtelefon 99.

Äriseis 1. mail 1929. a.

Aktiiva.

Kassa ja jooksvad arved	Kr.	84.278.39
teistes pankades		7.819.60
Väärtpaberid		2.948.791.59
Laenud		
Korrespondendid:		
„Loro“		25.192.65
Vallasvara		13.198.30
Garantiid		152.349.03
Muud aktivad		28.202.73
Maksud prots. ja komisjon		14.494.34
Kulud		26.492.42

Kr. 3.300.819.07

Passiva.

Osamaksud	Kr.	201.620.47
Tagavarakapitalid		22.109.47
Hoiusummad		1.936.811.35
Asunikkkude ja riikliste lae-		
nude kontokorrent		221.508.70
Kontok. ja rediskont		487.683.91
Korrespond. „Loro“		822.70
„Nostro“		25.415.31
Garantiid		152.359.03
Väljavõtmata hoiusumma %/0		28.948.66
Muud passivad		78.601.84
Saadud prots. ja komisjon		144.857.53

Kr. 3.300.819.07

Ühisus võtab raha hoiule, annab laenusid välja ja toimetab kõiki pangaoperat-
sioone. Ühisusel on 3352 liiget vastastikuse vastutussummaga Kr. 1 008.102 35.

JUHATUS.

**DAAMIDE,
HÄRRADE,
JA TEAATRI**
COIFFEUR J. LUKSEP.
TARTUS, KÜUNI 3.

- Alandatud töhinnad -

Habemeajamine	20 s.
Juukselõikamine	40 „
Lokkimine	50 „
Manicure	75 „
Kulmude ja ripsmete värvimine	50 „
jne. jne.	

Äris töötavad ainult täiesti vilunud diplomeeritud tööjõud. Eeskujuline puhtus. Ootamist ei ole.

Kõige austusega **J. LUKSEP.**

Tartu
Üliõpilaskonna
tähtsam kogumiskoht

on

KOHVIK
„LINDA“

Uuemaid teoseid Eesti ja Balti ajaloo alal

- Akten und Reccesse der Livländischen Ständetage. I Band (1304—1459) Vierte Lieferung. 1928. Kr. 8.—
- Behrsing, A. — Grundriss einer Geschichte der baltischen Dichtung 1928. Kr. 6.—
- Brennsohn, Dr. med. Isidorus — Die Ärzte Kurlands vom Beginn der herzoglichen Zeit bis zur Gegenwart. 1929. Kr. 12.80
- Baltisches Handbuch für das Jahr 1929. Danzig. Kr. 2.—
- The Estonian Year-Book 1929. Kr. 4.—
- Kalevipoeg. (Ungari keele tõlkind Aladar Ban.) Kr. 5.30
- Liiv, O. — Vene asutusest Alutagusel Kr. 4.—
- Manninen, Dr. I — Soome sugu rahvad Kr. 12.—
- Pohrt, Lic. O. — Reformationsgeschichte Livlands Kr. 3.95
- Poopuu, J. ja Andreller, J. — Soomusrongide diviis vabadussõjas. II võitlused piiridel. 1929. Kr. 2.50
- Spekke, A. — Alt-Riga im Lichte eines humanistischen Lobgedichts vom Jahre 1595. Kr. 6.50
- Õpetatud Eesti Seltsi aastar. 1927. (1929) Kr. 3.50

Alati saadaval suures valikus kirjandus Eesti ja Balti ajaloo alal.

J. G. KRÜGER. Tartus,
Rüütli t. 11

Eeskujulik
söögisaal

„ATHENA“

Tartus, Kõütri t. 1

ÜLIÕPILASLEHT

EESTI ÜLIÕPILASKONNA HÄÄLEKANDJA

HÄID PÜHI LUGEJAILE!

«Üliõpilaslehe» käesolev number ilmub uuel toimetusel. Uue toimetusega oodatakse ka harilikult uut suunda, seda enam käesoleval juhul, kus Edustuses ja Üliõpilaskonna töös on sündinud suured ümberasendused. Kuid selleks, et juttu teha uuest suunast, tuleb kõigepealt eeldada tarvet selle järele. Ja kui eeldame tarvet, tuleb oletada endise suuna mittevastuvõetavust. Meie arvame seepärast, et küsimus ei seisa mitte kõigepealt uues suunas, vaid — otse vastupidi — igasugustest sihilikkudest suundadest hoidumises. «Üliõpilasleht» tahab võita kõigepealt sõpru ja hoiduda vaenlusest. Kui on senini ette heidetud «Üliõpilaslehele», et tema suunad ja sihtlused on tasta eemale võõrutanud paljusid kaasvõitlejaid, siis ei taha «Üliõpilasleht» edaspidi teiste suundadega eemale peletada teisi. Ta hellitab lootust võita kunagi kogu Üliõpilaskonna sõprus. Veel enam — eesti «Üliõpilasleht» ei saa olla ainult õpilasleheks. Eesti Üliõpilaskond ei ole nii nagu teistes maades kindla piiriliselt isoleeritud tegusast kultuurelust. Tartu *Alma Mater* haarab enesesse meie vaimuelu avaldiste keskuse pea terves ulatuses. Võib-olla kunagi avaldub tarve siin ajakirja järele, mis oleks käsitluskohaks kõigile aktuaalsemale kultuurprõboleemidele ja päevaküsimusile. Võib-olla ei saa «Üliõpilasleht» veel nii pea selle kasvuse nõudlejaks, kuid ta tahab siiski ka seda sihti mitte silmast lasta ja püüab olla vähemalt eelkäijaks ja teed-valmistajaks. Selleks on tarvis, et «Üliõpilasleht» kõigepealt suudaks enese ümber koondada võimalikult suure hulga kaasvõitlejaid, vilistlasi ja nende kaudu kaugemaidki pooldajaid. Selles vaimus aga peab «Üliõpilasleht» püüdma pääseda ligidale igale Tartu akadeemilisele kodanikule.

Sellega siis ligema suuna ja selle teostamise määrab ära Eesti Üliõpilaskond ise oma koguulatuses. «Üliõpilasleht» suudab ainult nii palju kui palju teda siin toetab tema kaastöölis- ja lugejaskond. See on kaasvõitlejad, vilistlased ja kõik, kes kaasa tunnevad *Alma Mater* Tartuensisele.

«Üliõpilasleht» loodab, et elades kaovad jonnimised Üliõpilaskonnas ja et teda tema sõbrad ja tuttavad lahkelt vastu võtavad pühade puhul ja edaspidi.

H Ä I D P Ü H I !

Duellist ja mensuurist.

Tegeliku autasu küsimus üldiselt. — Mensuurid Tartus.

Kuuldavasti on viimastel aastatel kahevõitlus — olles ilmasõja ja vabadussõja alul vaibumisel — jällegi hoogu võtnud meie Tartu korpides.

Oleks sellepärast aeg seda küsimust üles tõsta täies ulatuses, kuna siin tegemist nähtega, mille puhul vaikimine pole kuigi õigustatud.

Konstateerin otsekohe, et tegelikku autasu pean mõttetuks, kuna siin haavatud pool — n. n. autasu nõudja — pole millegagi garanteeritud, et ta ka saab tegeliku — s. o. füüsilise — rahuldise, satisfikatsiooni.

Tihti kujuneb asi just ümberpöördult — isik, kes duellil läheb autasu saama, ise langeb (kusjuures tuleb muidugi pidada silmas, et isiku siht, minnes saama autasu, on ikkagi hävitada — v a s t a s t). Ent edasi, tihti on tulnud ette juhtumeid, kus isik, soovides teist mingisugustel põhjustel hävitada ja tundes seejuures, teise nõrku võimeid duelli alal, „aumehelikult“ provotseerib välja duelli, et saavutada oma kõlvatut sihti. Kus on siin õiglus, kus autasu saamine — andmine?! Sellega röövitakse duellilt ta eetilise alus. Järelikult oleks juba õiglasem n. n. „Ameerika duell“, kus vaid juhus mängib rolli. Kui uskuda Jumalat, Saatust või Juhus-Saatust, mingit Kismet'i, siis oleks see vast mõeldavgi. Kuid ei usu, et meil hakkaks keegi propageerima sellist moodust.

Duelli õitseageg oli keskaeg. Ja ka meiegi duelli mõisted peaksid enam-vähem baseeruma selleaegsetel motiividel. Tol ajal aga duell on seletatav üldiselt tuntud kultuurilageda ja naiivse ideoloogiaga, mida muuseas väga rel-

jeefselt karakteriseerib tolleaegne protsessuaalõigus, mis kasutas teiste jube date „õigustleidvate“ abinõudena ka duelli. Pooled seati vastamisi ja kumb teise tappis, loeti „õigeks“ — põhimõttel, et „e g a J u m a l õ i g e t h ä t t a j ä t a!“ — Ka õiendasid muidu väljaspool kohut keskaja rüütlid „õmi arveid“ samas naiivses usus, et duellil võitleb Jumal „õige“ eest. Meieaja ilmavaade aga vaevalt segab Jumalat kahe riukuke tüliasjadesse.

Sotsiaalsete ja üldilmavaatelist väärtuste ning hinnangute seisukohast sobib keskaega duellimõiste võibolla koguni väärtusenagi — kui meie ka õigusemõiste täiesti kõrvale jätame. Tolleaja kultuur, sõjapidamisviisid j. n. e. nõudsid mehelt julgust, osavust, füüsilist jõudu ja enesesalgamist, milleks vast kahevõitlus teatava määrani kaasa aitas. Kui ka üks rüütlitest langes, jäi ellu tingimata füüsiliselt tugevam, julgem, ja osavam — ühiskond sellega võitis, sest füüsilise tugevus ja julgus oli selajal väärtuseks.

Meieajal võib iga nigela kehaga argpüks olla kultuurite palju tähtsam kui lihuniku kehaehitusega rusikakandja.

Ja just duellil võib ühiskond kaotada inimjõu, mis 10 korda ületab ta hävitaja. Sellega on ka puhtsotsiaalselt duell praegusel ajal hukkamõistetav.

Kõige huvitavamad on aga kahtlemata meie Tartu buršide „kahevõitlused“, mille all tuleb mõista n. n. mensuuri ja duelli kitsamas mõttes, s. o. kahevõitlust püstolitel, nii nagu mina neid mäletan oma üliõpilaspõlvest.

Kui keskaja duelli karakteri-

seeris siiski teatav vahvus — küll tingitud toorusest ja ebaintelligentsist — oli ju tolleaegne duell eluhädaohtlik, siis on meie Tartu buršide mensuurid muutunud selles mõttes täitsa tsirkuseks, ehkki püütakse anda lavastusele asjalik, isegi pühalik ilme. Nii on mõnes konvendis mensuuri eelõhtul n. n. „vaikne õhtu“, mil isegi laulda ei tohi.

Protseduur ise on väga asjalik. Enne mensuuri määratakse paukant eetriga sisse. Sellele järgneb n. n. „takeldus“, s. o. paukant mähitakse pealaest jalatalani löögikindlatesse vammustesse, jättes rinnale mõne sm laiuse vaba riba. Selleaja jooksul võtab „paukant“ omale „julgust“ — harilikult konjaki kujul — mida täiendatakse veel n. n. mensuuri-lauluga, kus muuseas figureerib ka salm (vähemalt mõnes konvendis), „Ja Sulle töotan sõstrasilmi neiu, veel truudust mõõgatera ees mu huul. — Ma olen siis veel Sinu armas peiu, kui haua kalmul hulub vilu tuul!“, olgugi et nende mensuuride läbi küll sinna hauakalmu kuidagi ei pääse, kui ka hakata kas või elukutseliseks mensurandiks.

On siis „rüütel“ küllalt üles ärritatud, umbes nii nagu Hispaania punase kaleviga enne härjavõitlust tehakse pulli võitluskõlvuliseks, sammub ta sekundandi saatel julgel sammul — vahest küll veidi taaruval, see ei olene igakord mitte takeldise raskusest, suitsust ja õllelõhnast täitunud „lahinguväljale“. Seal paneb n. n. erapooletu surmotsiselt ette ära leppida, mida ei luba muidugi „rüütlil“ au, sellepääle vaatamata et erapoo-

letu konstateerib leppimise mitteautust. Asjaosalisi-tegelasi on palju: sekundandid, schleppfuksid, arstid, viimased vist küll rohkem dekoratiivmõttes, puudub vaid pastor, kes „surmaminejale“ kohe jumalaarmu annaks, siis oleks kollektsioon täielik. Seinte ääres seisavad kahvatanud nägudega noored mensuuri esmakordselt jälgijad rebased, ent neile naeratab külmalt otsa vaadates vana burš — teab ju tema, et asi ei ole kaugeltki nii riskant kui püütakse näidata. Algab mingisuguste oradega (n. n. rapiirid) mainitud mõne sm laiuse prao otsimine, mida suuremalt jaolt ei „leita“. Juhtub aga siiski teisel poolel õnnestuma nahka kriimustada, millest paar tilka verd ilmub, on „võitja“-poole joovastus suur. — Kõiki seda lavastust saadavad kogu aeg tüüpilised galerii vahelhüüded.

Peale mensuuri, muidugi ka enne, sünnib tavaliselt jällegi suurem joomine, mida võiks ka viisakamal põhjusel korraldada, mil loomulikult „hoolitsetakse“ järgmiste lavastuste eest. — Ja nii nägime pea igal pühapäeval Tartu duellante voolamas kuhugi konventi järjekorralisele „päevasele etendusele“. Kui vanas Roomas plebs karjus: „Andke meile tsirkust ja leiba“, vastavalt hüüab

Tartu duellant: „Andke meile õlut ja mensuuri“!

Kokkuvõttes peab ütleva, et nii nagu väikesed lapsed lepivad kokku, et „mängime kaupmeest“, sooritades seda kuskil liivaaugus, nii mängivad meie buršid „keskaja rüütli“ püüdes teineteist mingite riistapuudega kriimustada. Soovitaksin isiklikult sukanõel jalutuskepi otsa kinnitada ja olen veendunud, et tagajärjed tuleksid veidi tõsisemad ja „rüütli mängimisest“ saaks varsti villand. Sellega labastatakse ja vesistatakse keskaja nii kui nii intelligentsivaene ja toores omapärasus veel võimatuseni ära. Milleks kõik see?

Tavaliselt seletavad duellandid mingist aumõistest ja autasu saamisest, mida muidu kuidagi võimalik saada ei olevat kui „orade peal.“

Aumõiste on ju küll väga subjektiivne ja sellega äärmiselt vaieldav küsimus, kuid lihtsurelikule tundub siiski veidi imelikuna, et end peale vastu kõrvade-saamist (harilik põhjus mensuuri väljamõistmiseks) autasu saamiseks veel mingite riistapuudega veristada tuleb lasta! Tegelikult tuleb see nii ka välja, kuna mensuurid suuremalt osalt välja provotseeritakse teatavate riikukkedepoolt (duellandid, kes rapiiriga hästi

ümber oskavad käia), et siis vastasel veel pärast veistuse näol autasu anda — tõesti imelik „autasu andmine“!

Mis puutub duelli (s. o. pistolitel), siis seda kahevõitluse moodust Tartus peaaegu ei ole praktiseeritud ega praktiseerita (välja arvatud vast saksa korpid), minu teada praegugi, kuna siin juba teatav risk olemas — võib ju tõsiselt viga saada — kus sellega!

Kokku võttes ülaltoodud ja läbi harutades ülesseatud tähiseid jõuame seega järg. otsusele:

1. Duell kui tegelik autasu andmise vahend, ei täida oma ülesannet ja on sotsiaalselt hukkamõistetav.

2. Kui esimene küsimus vast veel vaielda annab, on siin asi täitsa selge — kui ka kahevõitlust pooldada, siis ei iialgi niisugusel kujul, nagu teda Tartus peetakse — kui juba pidada, siis ka tõsiselt.

Mil jõuavad meie duellandid oma ideoloogias kord ometi 5–6 sajandit edasi, s. o. praeguse kultuuri tasapinnani?

Exkorporant.

Toimetuselt: Järgmises numbris loodame siin ülestõstetud küsimusi võtta veel kord selgitamisele, kuna ruumipuudusel peab välja jääma vastukirjutis.

Keel kultuuri vahendina.

Tartu keeleuendusyhtingu väljaanne. **Keelekultuur I.** Toimetand Joh. Aavik, Oskar Loorits, Julius Mägiste... Tartu 1928—9. 72 lk. Hind 125 senti.

Meie keeleteadlaste ja stilistide pere on teatavasti koondunud kahte päärühma, mis vastavad rühmitusile pea igal inimelu alal — alalhoidlaste ja „uenduslaste“ omisse. See on väga jämedajooneline jaotus, sest kas on võimalik kujutella inimest, kes oleks täiesti alalhoidlik, stilisti, kel puuduks täiesti tung individuaalseks, mõtet ja vormimeelt uuest küljest puudutavaks

väljenduseks, teoreetikut, kes salgaks vaba arengut inimõtte kõige liikuvama ja painduvama väljendusorgani, s. o. keele elus? Ning kas leidub teiselt poolt isikuid, kes teeksid kaasa igasugused uendid, haaraksid indiaanlaskisaga kinni viimasest kui uuest mõttest, ükskõik, kas see on hää või halb, viskuksid kaklemakukuvate poisikestena kõigisse lahin-

guisse, mis avanevad kuidagi elu üliseiklusrikkal vaatepiiril, ja siis pärast, päale võitu, loomulikult hakkaksid omavahel tülitsema, sest kui kord on hakat käima anarhia teed, tuleb seda ju sellase ilma-vaatega käia otse lõpuni välja?

Need on mõlemad fantastilised äärmused. Ei usu, et meie vähegi teadlikumate keele- ja stiilimeeste seas leiduks nende tüüpide puu-

taid esindajaid. Aga nii kummaline kui asi võibki tunduda, näib leiduvat terve „eliitlik“ kiht, kes võimalust mõõda püüab esimese tüübi poole — küll mitte ilma väikeste katastroofideta, sest ideaali on alati raske saavutada. Ent mõnikord on ka hää tahe tunnustetav. Igatahes on teada, et sundnormeerimistöbi meil on läind kaugelt üle lubatava määra ja et n. n. „korra“ nimel on hakat hoiduma kui mitte vabast, omaette mölgutlevat mõttest, siis ometi selle mõtte kirjapanekust ja avalikust deklareerimisest. Seesugust nähet tahaks võtta humoristlikult, kui see poleks meie arengule nii kahjulik.

Tüliõunaks, mille ümber keerleb kogu see võitlus, on „Õigekeelsuse-sõnaraamat“. Allakirjutatunul on selle puhul tulnud juba varemalt sõna võtta ja teda on väga ebasoovitaval moel väärtõlgitset, nii et ta peab tarvilikuks siin oma seisukohta veelgi selgemini formuleerida kui mõni aeg tagasi „Päevalehes“. Lektor J. V. Veski on teind korvamatu töö eesti üldsusele selle teedrajava sõnalise materjali kogumise ja korraldamisega ning uute, eriti oskussõnade loomisega, mille koonduspaigaks on „Õigekeelsuse-sõnaraamat“ Tema kogemused sellel alal on nii lalaldased, et vaevalt keegi

suudaks teda vääriliselt asendada — kümmekonna aastate väsimatut tööd ei ole võimalik tuulde heita kergekäelise liigutusega. Selle eest võlgneme hr. Veskiile kõik tunnustust. See ei tähenda loomulikult, et sõnaraamatut ei saaks või ei tohiks arvustada. Arvustamine on söelumine ja selle eesmärgiks pole salvamine, vaid areng Hr. Veski poolt kogut suures salves on väikene maailm koos, kuid on ilmne, et mõneski detailis võidi eksida, või et võidi esitada individuaalset laadi lahendusteid, mille kõrval võib kergesti leiduda muid, mõnikord paremaid võimalusi. Nii suure töö puhul on see paratamatu. Endastki mõistetav näib minule, et „normaalset“, iseseisvaks keeleliseks ja stiililiseks spekulatsiooniks vähe ettevalmistet inimesed peaksid võtma „Õ-sõnaraamatu“ teataval määral oma keele aluseks. Sedasama teevad suurel määral kahtlemata ka stilistid ja filoloogid, kuid teatavate reservatsioonidega. Vaevalt oleks teissugune suhtumine mõeldav ühegi teose juures, mis on päämiselt ühe-kahe või kolme isiku koostöö tulemus. Maailm, ka keeleilm, on selleks liiga avar, et sellele saaks ülepääsematu aia ümber ehitada. See aed on kohane neile, kes muidu eksivad ära — teisjale olgu see

ainult orientatsiooniks. Aga et sellane orientatsioonivõimalus olemas, selle eest kuulub tänu hr. Veskiile.

Sundnormeerimine on see, mille vastu on sihit „Keele kultuur I“. See on koguteos, mis tahab anda vaba väljendamisvõimaluse kõigile, kes oskavad keeleküsimumis asjalikult ja vabameelselt kaasa mõelda. Loomulikult kuulub suur osa sellest aktuaalseile probleemile, kuid neile lisaks on ant ruumi ka puht-eriteaduslikele artiklile autorite sulest, kes mõnesuguseil põhjusil viimasel ajal tarvilikuks pidand keduda kaastööst liiga kitsalt normatiivsele ja ühekülgele „Eesti Keelele“. H. Visnapuu, J. Semper, J. Aavik, J. Mägiste kirjutavad aktuaalset elu teravalt riivavaist asjust; J. Mägiste, O. Loorits, P. Ariste esindavad keeleteadust selle esoteersemal kujul. Seega on sellesse albumi koondetsilmapaistev osa nooremate keeleanalüüsijate parimikku.

H. Visnapuu luuleliselt häälestet avasõnad sellele sümpoosionile näitavad minu arvates päevselgelt, kui mõttetu on loobuda keele hoogsast edasiarendusest mingi ebatolerantselt kitsa „korra“ nimel. Keel on nii ülitarvilik mänguriist, et see meelega jätta astmele, mis veel ei vasta Stra-

(Järg lhk. 100)

Laulujumal kuntsihädas.

(Järg.)

Et hõimuküsimumus on palju konkreetsem aade kui karskusliikumine, (olguigi et kummagi apostlid on väga ühe ja sama mehe nägu), seda näitab küllalt mõjukalt seegi asjaolu, et kaastundlik Ungari rahvas saatis „Vanemuist“ kuntsisurmast päästma oma auväärse saadiku: proua Jurkovitsi.

Omaseitsme plikaga. Oliseisukord laulujumalal väga ebamäärane: teatri-maja oli, kulissid olid, paremaid näitlejaid, peale mõne erandi, oli õnnelikult valla saadud (: mis asjamehed need näitlejad teatri juurcs õige on, et neist kuidagi lahti ei saa!), kange käega komissar oli pandud garde-roobi pitse ja satse lugema, tõlke-, dekoratsiooni j. n. e. summad olid eel- arves targalt maha tõmmatud (valgustus ja riidehoid olid küll eksikombel

arvesse võetud), majakatus korralikult ära parandatud — aga kõigile vaatamata ei saa ega saa ettevõttele hinge sisse. Siis ütles proua Jurkovits:

„Oot-oot, üks õige naine on enam väärt kui uhke kaasavara. Ma lähen ja ajan selle näotu asja korda.“

Tuligi ja võttis teatrikriisi sarvist kinni. Seadis ainult ühe väikese tingimuse:

„Kunts on säärane asi, millel ei tohi olla mammonalõhna man. Kui inimene peab maises rahataskus sobritsema selleks, et astuda kuntsi püha palge ette, siis on see patutegu. Seepärast — piiran enesele ligipääsu ainult 10 kopikuga, rohkem nõudmine isegi professorilt oleks patt. See summa maksab loomuliselt ainult minu kohta, kuna „Hamletilt“ näiteks ei tohiks kordagi nõuda üle 5 kopiku, „Peer Gynt“ peaks juba leppima 3

kopikuga ja „Sappho“ juures tuleks tõsiselt kaaluda, kas 1 kopik ei oleks liiga palju. Ja üldse peab tõsiselt arvesse võtma seda mõtteavaldist: kas ei tuleks sisse seada pisikene lisamaks kõigile teatrikõlastajale, et nad võiksid rikkumatu hingega asuda kuntsi manu.“

Selle lihtsa credoga oligi „Vanemuise“ teatrikriis peaaegu lahendatud: piletid olid mitu kuud enne igat etendust ära müüdnud ja kingsepp ning kindral istusid liigutavas üksmeeles kõrvuti kauni Ungari maadami teenistuses. Ja seepärast jääb seda enam arusaamatuks need imelised kuntsikriisi-jutud, mida mõnelt poolt „Vanemuise“ peakoosolekul aeti.

Mingit kriisi ei ole ju. Selle hävitas proua Jurkovits ja tema seitse pisikest plikat. Ning „Vanemuise“ uus eelarve.

Juhan Pahlbärk.

Intervjuu Tartu Ülikooli esimese naisdoktoriga.

Renate Beekmann on sündinud 25. mail 1901. kirikuõpetaja Eduard Beekmanni tütrena Tallinnas.

1902. a. asusid vanemad elama Peterburi. Keskkooli hariduse on omandanud samas linnas Sankt-Peetri koolis, mille 1918. a kevadel kuldaurahaga lõpetanud.

Olles eesilane, 1918. a. opteerinud Eestisse, mil ajal ka Eesti kodakondsusse vastu võetud

Sügisel 1921. astunud Tartu Ülikooli arstiteaduskonda, mille deisebris 1926. a. lõpetanud arsti astmega „cum laude“. 1928. a. kevadsemestril õiendanud doktorandi eksamid.

Üliõpilasena lõõtanud subassistentina — füsioloogia, patoloogia ja farmakoloogia instituutides. Peale selle lõõtanud veel hosp. haavakliinikus.

15. aug. 1928 kinnitatud füsioloogia instituudi assistendiks.

1926. a. kirjutas üliõpilasena auhinna lõõ teemil: Spetsiifilise ravi- mise tagajärjed südame ja aorta süüfilise puhul teaduskonna sisehaiguste kliiniku materjalide järele, mis esimese auhinna vääriliseks tunnistatud.

17. okt 29 kaitses avalikul arsti- teaduskonna koosolekul arstiteaduse doktori väitekirja aine üle: Die Wir-

kung der Wasserstoffionenkonzen- tration auf überlebende Venen — mis teaduskonna poolt rahuldavaks tunnistati ja prl. Beekmann arstitea- duse doktoriks kuulutati.

Dr. med. R. Beekmann.

«Üliõpilaslehel» oli võimalus saada intervjuud Tartu Ülikooli esimeselt naisdoktorilt prl. Renate Beekmann'ilt.

Reporter kirjeldab oma jutu- ajamist järgmiselt:

Saades toimetuselt ülesande usut- leda prl. doktor Beekmann'i tundsin teatud uudishimu, kuna tunnen teatud aukartust naiste, doktorite ja eriti veel müidugi seni tundmatute naisdokto- rite vastu.

Prl. Doktoril lahkelt loal, oli või- malus külastada teda tema töökohas füsioloogia kabinetis. Suurelt üllatas mind doktori isik — ei sugugi prilli- tatud mehetar — vaid sümpaatne neiu, kelle silmis esimesel pilgul, leidus kõige vähem abstraktset teadust — ainult teatud kindlus ja kategoorilisus ülesastumises olid, mis tõkestasid mu meessoos üleoleku tunnet.

— „Preili Doktor — kuidas vaatate

naise kui teadlase väljaavadetele meil?“

— «Naine võib teatud aladel lõõtada. Praktilistel aladel tuleb arvestada eelarvamistega. Ker- gem vast lõõtada näit. lastears- tina. Lõõtasin isiklikult praktilisel alal prof. Masingi juures — hiljem siirdusin puhtteoreetili- sele — ja olen väga rahul.

— „Harilikult arvatakse, et naised ei ole huvitatud abstraktsusest — nende ülesannet nähakse enamikus perekonnas — kas prl. Doktor peab võimalikuks ühendada naist kui tead- last ja kui pereemia?“

— «Ei! Peab valima emba- kumba, kas perekonna, või tea- duse. On ju mõeldav edasitõõ- tamine teaduslikul alal ka nai- sena kuid juhul, — kui pere-

kond lasteta. Pole normaalne, kui laste kasvatamine jääks kol- manda isiku hoolde.»

— „Kas võib anduda ülikooli hari- dusega naine täielikult perekonnale?“

— «Miks mitte! Oleneb isik- likest kalduvustist, — missu- gune tee valitakse edaspidi.»

— „Kas prl. Doktor ei arva, et kõrgema haridusega naine muutuks mõnest küljest ebakohaseks pere- konnale?“

— «Arvan, et kõrgem haridus koguni kasulik on — võib laste juures kasutada oma teadmisi ja oskusi. Nii filosoofiliselt haritud naisel on suuremaid eel- dusi sissetundmiseks lapse psühholoogiasse — samuti arst ja isegi jurist võivad rakendada kasuga oma teadmisi.»

— «Aga kas prl. Doktor ei arva, et mehega suhtumises, naise haridus vast abielu õnne väärjaks ei saa, eriti juhul, kui mees vähema ha- ridusega, kas see pole mitte kahjuks mehe üleoleku tundele?“

— «Sugugi mitte. Üleoleku tunne ei ole tingitud mitte hari- dusest kitsamas mõttes — vaid psüühest. Väiksema haridu- sega mees võib psüühiliselt üle olla kõrgema haridusega nai- sest.»

— „Kas prl. Doktor arvabki vaja- likuks abielus mehe üleoleku?“

— «Oleneb täiesti individuaal- seist juhtudest. Ideaalne oleks ju võrdsus, kuid selle saavu- tamine tegelikus elus . . .»

— „Kas preili Doktor ei arva füsi- oloogina, et peaja ju arendamine mõjub takistavalt naisesse kui soo edasi- kandjasse?“

— «Just vastupidi. Mida enam arendatud peaja, seda enam võimeid pärandatakse lapsele.»

— „Kas prl. Doktor on vilistlane mõ- nes organisatsioonis?“

— «Ei.»

— „Kas Preili Doktor pole kunag olnud huvitatud organiseerimisest?“

divariuse või Bechsteini omile muusikas, on lausa ülekohus. Seda tunnevad kirjanikud, kelle nime püsivusele keeleuendus muide ei too kuigi palju kasu, kuna ühes keelega võib vananeda ka nende stiil, see kirjandusliku teose artistlikkuse päämine vahend. J. Aavikule, kes meie uumat luulet karmilt arvustand, teeb sellesama luule esindaja siin suuri komplimente, mis ei tundu teenimatuna. Igatahes on rõõmustav, et ühised ülesanded ja asjalik suhtumine neisse on viind mõlemad pooled ühte.

J. Semperil näib olevat moraalne õigus nõuda uuendusslikkude keelenormide maksmapanekut pärast neid eba-viljakaid normeeringuid, mis olnud teise „erakonna“ päämiseks tunnuseks. Püüd „épaté le bourgeois“ on selles kirjutises üsna ilmne, ja usun, et „need, kes õiged südamest“, vähemalt tunnevad sellele kaasa. Semper näitab, kuidas kirjastused, toimetused, ülikool kohtlevad hoolimatult nimekate keeletundjate veendumusi, kuidas „stilisti“ korrektori käsi moonutab huvitavaid käsi-kirju, nii et autor tagantjärele peab punastama temale avalikult arvesse kirjutetavate stiilituste pä-

rast, ja kuidas igalpool kõige väiksemadki vennad arvavad endil ametlikkude autoriteetide nimel olevat õigus kallale asuda neile, kes keelt loovalt edasi viind juba aastakümnete kaupa.

J. Aaviku artikkel „Keele ametliku sundfikseerimise vastu“ toob samust asjust veelgi rohkem ja veelgi rabavamaid andmeid ja toonitab üsna eriti kummalist suhtumist keele vigadesse, mis ei tundu teatavaile ringkonnile ligikaudu nii hüljatavaina kui vormid, milles vähegi võib aimata „revolutsiooni“. Pooldan täiesti autori vaatekohta, et keelt ei tohi kinni panna senikaua kui vigade vastu ollakse armuline. Kui on kaos, siis olgu see loomingu, mitte abituse kaos!

Eriti huvitav tundub aga J. Mägiste kirjutis „Õigekeelsus, kirjanikud, keelemehed“ — huvitav on sellepärast, et siin keeleteadlane väga otsustavalt sõdib keeleteadlaste hegemoonia vastu stiiliarengus. Tsiteerides näit. E. N. Setälä't tehakse siin selgeks, et keele teaduslik analüüs ja keele tegelik rakendus on kaks hoopis ise asja ja et stilistid — kirjanikud on need, kelt tuleb loota värsket verd keele atrofereeruvaisse elundeisse. Sellane libe-

raalsus on tervitetav, eriti kuna seda meie maal viimasel ajal on õige vähe harrastet.

Seisukohad keelendite eelistatavuse suhtes jaotetakse siin päämiselt kolme kategooriasse: 1) keeleõpilis-ajalooline seisukoht, mis peab paremaks vanemad vormid lihtsalt sellepärast, et nad on vanemad, kuigi kvalitatiivselt ebasoovitavad; 2) enamus keele seisukoht, mis toetub rahva enamiku keelele, ja 3) otstarbekohasuse seisukoht, mis eelistab seda, mille poolt kõneleb kõlavus, otstarbekohasus, lühidus, selgus, ühe sõnaga, kvaliteet. Keele ajalugu tõestab, et tavaliselt otstarbekohasemad vormid lähevadki läbi, kuigi asja tuleks teadlikult organiseerida, et teha üldsusele töö kergemaks. Igasuguste teaduslikkude kapriiside pärast ei maksa vähendada väljendusaparaadi praktilisust. Ka enamus ei tohi olla ainumõõduandev, sest see mõtleb liiga juhuslikult. Eliit on see, kes peab viima keele täielisele arenemisele.

Täieline eksitus on hakata keele reegleid lihtsustama koolilaste pärast. Esiteks ei omandata keelt koolis, vaid sääl ainult korraldetakse ja täiendetakse seda, mis juba enne omandet. Otstarbeko-

— «Olen külastanud ükskord ühte naisorganisatsiooni — kuid isiklikult tarvet organiseerumise järele pole tunnud. Organiseerimisküsimus oleneb ju isiklikkudest kalduvustest. Mõni vajab seltskonda. Isiklikult võin pike-mat aega olla seltskonnata.»

— „Kuidas vaatate naisüliõpilasorganisatsioonile?“

— «Siin on hoopis teine lugu kui meesüliõpilasorganisatsiooniga. Naistel puudub ühis- ja kokkuhoiutunne suurel määral.»

Kui juba naisorganisatsioonid — siis seltsid — klubitaolised neile, kellel tarvet selle järele.»

„Kuidas suhtute karskusliikumisse?“

— «Arvan, et alkoholi müük

meil peaks võimaldatama ainult suurtes kvantumites — siis inimene ostab kainelt ja kaalult — kuna alkoholi kättesaadavus väikesel hulgal kallutab joomisele kergesti. — Viin, liköör jne. — on otse hirmsad — ölu — vein vähesel määral — suurt pahet selles ei näe.»

— „Kuidas suhtute kohvikutes istumisse?“

— «Pühapäeviti ju võib — aga enam — see juba liiavõitu.»

Et ettenähtud aeg oli juba üle-tatud, valmistasin lahkumisele:

— „Lõpuks lubage preili Doktor veel üks veidi vast liig isiklik küsimus, mis selgitaks meie jutuajamise algust. — Kuidas preili vaatab abielu peale oma enese seisukohast, s. o. kas preili ise kavatses abielluda?“

— «Usun — ei!»

See, kellest räägiti

Peet Areni joon.

Dr. Hirschfeldt.

hasus ei seisa sobivuses eksamitegijatele, vaid selles tuleb arvesse komplitseeritumaid kaalumusi. Keel ulatub üle kooli, selle parim saavutus on kirjanduslik stiil, ja viimase halvamine kooli huvides on infantiline meetod. Suits, Tuglas, Semper, Kivikas ei kirjuta koolidele, vaid koolid peavad kasvatama arusaamisele nende laadist. Kui keeleuendus soovitab — tet jne., siis teadmises, et sellega küll tuleb juurde uus reegel, kuid et keel ise võidab energialt ja ilmekuselt. Viimaseid omadusi tulebki taotella hoolimata muust. Hirm ja hädaldus, et keel tehakse hulkadele kättesaamatuks, on mõtetu, senikaua kui sel moel soovitetav keel ise on parem.

Karl Vossleri usutunnistus keele kui esteetilise instrumendi laadist leiab tsiteeringut: „Nüüd me teame, mille teenistuses seisab keelelise õiguse õpetus, tegelik grammatika. Ta töötab keele kui kunsti teenistuses, ta õpetab meile keelelise ilu tehnikat. Nüüd teame, millele õigekeelsuse kaheldavais küsimusis akadeemiline grammatika peab toetama oma autoriteetsuse ja millele ta ka tegelikult, õige instinktiga, alati on

mõjunud: kunstilisele võimele, maitsele ja keelelise maitse arengule, sõnataidurite eeskujule.“

Keelemees korjaku ja korraldagu, kirjanik otsustagu. Nii ütleb siin keelemees, kes oskab olla liberaalne. „Olgu vastutada keeleteadlasel ja — mehel ning — naisel keele tõe, kirjanikul — sõnataiduril — keele ilo eest!“

J. Aavik kõneleb võõrsõnust, toonitades, et kui võõrsõna on eesti kõlaline, tuleb seda kohelda oma sõnana, millega võib vist olla nõus, kuigi tuleb arvestada sõnade assotsiatsioonidega. Vähemalt praegune põlv ei saa mõnede saksa- ja venekeelsete sõnade puhul lahti tundest, et need on võõrkehad. Ja kuna subjektiivsus neis asjus osalt mõõdapääsematu, siis nad esiotsa vist jäävadki kõrvale. Sellegipärast on hulk J. Aaviku ettepanekuid õige tähelepanud ja võiksid tulla tarvitusele. Teatavat laadi võõrsõnade groteski mõju kohta tehakse rida häid märkmeid.

Sama autori ettepanekud teatavate vormide üldiseks tarvituselevõtuks „uuenduslaste“ leiris on huvitavad, kuigi details võidakse olla eriarvamisel. Näib, et keeles on

palju nüansse, ja et osalt ka n. n. „vanu vorme“ võib sageli (mitte igal juhul) tarvitada uutega kõrvuti ja läbisegamini, kusjuures igal vormil oleks oma varjund, näit. rütmiliselt. Pooldan isiklikult suuremat osa Aaviku mõtteid, kuigi mõne suhtes jätaksin endale reservatsioonid. Nii pean ilusamaks „juurde, meelde“ pro „juure, meele,“ otstarbekohasemaks ja selgemaks eitavate adjektiivide genetiivis — tu pro — tuma (sest komparatiiv „tumamad“ on võimatu!), omaseks „Riia, Valga,“ pro „Valk, Riig“ (sic). Aga need on vaid mõned pisiküsimused.

Jäägu siin refereerimata puhtteaduslikud artiklid, millele aineteks „Naissugu tuletuslopu jälgi läänemeresoome keelises“ (J. Mäggiste), „Nooremaid rootsi laensõnu“ (P. Ariste), „Liivi rahva etimoloogiad“ (O. Loorits). Nende jaoks ei leidu siin ruumi. Toonitasin ainult üldseisukohti, mis sihivad kõik keele rikastamisele ja mitmekülgistamisele vastandina ametlik-jäikadele keele stagneerimist taotleval sundnormistamispuudele.

Ants Oras.

Üliõpilasomaabist välismaal.

(Järg.)

Peale-eelpool mainitud Masaryk-Kollegi väärriks Tshehho-Slovakia üliõpilasomaabi ettevõtted tähelepanu:

„Studentsky Domov“, asut. 1921. a., mahutab 29 klubiruumi, omavalitsusasutised, kooperatiivi, lugemissaali 613 lehega 23 keeles ning 1300—1500 osavõtjaga päevas. „St. D.“ liikmeteks on olnud 27.000 üliõp. 32 rahvusest ning praegu ligi 3000 liiget 26 rahvusest nende hulgas ka eestlast. Ainult slaavlastele kasutamiseks on „Akademický Dum“ ja „Mensa Akademica.“

Ühistegelitest äridest, mille ostjate arv päevas on üle 200 ja kuu sissetulek $\frac{1}{2}$ miljoni senti, saavad üliõpilased kõik kaubad 12% odavamalt kui mujalt.

Üliõpilaskonnal on oma suur raamatukogu ja arhiiv. Praahas

hoitakse ka Rahvusvahelise Üliõpilasliidu arhiiv.

Üldkokkuvõttes ei jäta aga Tshehho-Slovakia üliõp.-omaabi ettevõtted kaugeltki sellist muljet, nagu seda võib loota päevapiltide ja kirjelduste kaudu.

Kui me tahame näha vaikselt ühistegevuse edu üliõpilaskonnas, siis seda eeskätt meie vennasrahva ungarlaste juures. Juba 1919 a. peale töötab ungari üliõpilaste ühistegelise kooperatiiv „Centrum“, mil on ainult Budapestis 6 äri. Neist suurem kirjutusmaterjali ja paberi kauplus, mille kaudu ostavad ülikooliasutised, õppejõud, üliõp. org-id ja üliõpilased. Kuid mitte ainult enese tarvis, vaid sealt võib ka iga võõras osta. Centrumi kauplused võistlevad äri sisseseade, kaupade valiku ja mitmekesisuse, asukoha, juhtimise

ning teenimise poolest täiel määral teiste Budapesti suuräridega ja on oma ümbruskonnas hindade reguleerijateks. „Parem kui üks ostja siin üldse ei käi, kui ta rahulolemata ära läheb“ on algusest peale kooperatiivi tegevust juhtiva energilise ärijuhi juhtmõtteks. Vaatamata sellele, et reklaami õige vähe tehtud, tõuseb äri ostjate arv keskmiselt üle 600 päevas. Centrumil on 6734 liiget ja ligi 60 ametnikku. Ta peab äriühendusi ainult suuräridega, mille tõttu võimalik müüa kaupu läbisegi 25% odavamini kui mujal.

Samuti töötab Ungaris täiesti puhtühistelisel alusel üliõpilaspang „Centrum“, mis kuulub ühisteg. pankade võrku. Centrum finanseerib kogu üliõpilasperet ja toimetab kõiki muid panga operatsioonid. Panga liikmeteks võivad

olla õppejõud, ülikooli asutised, üliõpilasorganisatsioonid ja üliõpilased stuudiumi kestel ning 5 aastat pärast lõpetamist. 1926. a. oli liikmeid 1552, nüüd, mil paljud ülikooli lõpetamise tõttu välja langenud, 800. Panga läbikäik 1928.a. tõusis 227 miljoni sendini, kusjuures omakapitale üle 2¹/₂ milj. sendi.

„Centrumil“ on igasuguste trükitööde jaoks oma trükikoda, erivõttevõttena söögisaalid ja suur tennisplats, mille ehitus maksis üle 2 miljoni sendi, ning kavatsusel uus spordi plats.

Peale oma äri laienduse ja üliõpilastele makstava dividendi, toetab „Centrum“ võrdlemisi suurte summadega üliõpilashoolekannet, üliõpilaskonna sellekohase toimkonna kaudu.

Majandusliku omaabi korraldus Poolas on peamiselt koondunud ühingu „Bratja Pomoc“ ümber. Sel on oma mensa academicad, mitmesugused teised omaabi ettevõtted ja kauplused. Üksiku äri läbikäik Varssavis on aastas juba ligi 50 miljoni senti.

Poola üliõpilasomaabi omapärasemaks avalduseks on üliõpilaskoloniiid, kus leiavad korterit 3400 üliõpilast ja omaabi ettevõtted. Varssavi üliõpilaskolonii koosneb 5 majast: 4 maja on valmis, kuna viimane kõige suurem 9-kordne ehitus valmib käesoleval suvel. Kogu see kolonii läheb maksma 400 miljoni eesti senti, millise summa annab laenu Poola rahva pank valitsuse vastutusel.

Oma uus maja on ka naisüliõpilastel, kus 270 korterit naisüliõpilasele.

Ehitused on väga praktilised, puhtad ja jätavad õige hää mulje.

Kõigis nimetatud mais on omaabi, eriti ühistegevuse põhimõtte alusel, reaalselt, kalkuleeritult ja kasulikult rakendatud üliõpilaskonna teenistusse ning nende läbikäigud näitavad järjest ikka suuremat ja suuremat tõusu.

Olgu teiste üliõpilaskondade kogemused ja hää seisukord julgustuseks ning õhutuseks ühistegelise liikumise algpäevil meiegi üliõpilaskonnas!

21. IV 29.

E. K.

Vekslid!!!

Mõni minut enne
kella 2-te.

Akadeemilisi uudiseid.

Akadeemiline kooperatiiv asutamisel.

Akad. Ühistegev. Seltsi korraldusel peeti hiljuti Üliõpilasmajas suurem nõupidamine, millest osa võtsid ülikooli-õppejõud, Üliõpilask. Esinduse liikmed ja teisi akadeemilisi kodanikke.

Kõnelejad kui ka pikematel läbirääkimistel sõnavõtjad jõudsid ühemeelsele seisukohale, et on paras aeg akadeemilise kooperatiivi asutamiseks. Rõhutati koguni, et see oleks juba ammugi püüdnud sündinud olema. Koosolek tunnistas ühemeelselt kooperatiivi asutamise tarvilikuks. Valiti komisjon, kes põhikirja kavandi läbi vaatab, põhikirja koostab ja juba lähemal ajal uuele koosolekule esitab. Komisjoni valiti prorektor Koppel, vil. A. Maser, üliõpil. Leesment, Kull, Enders ja Treufeldt. Komisjon on juba välja töötanud kooperatiivi põhikirja.

Pereheitmine Ü. S. „Raimlas“.

Teatavasti asutati „Raimla“ EÜS. „Ühendusest“ väljaastunud liikmete

poolt. Lõhe põhjuseks oli tol korral distsipliini küsimus ja juhataste tegevus, kuna mõnelt poolt arvati selleks olevat ka poliitilisi põhjusi.

Paar nädalat tagasi on astunud omakorda „Raimlast“ välja 11 liiget.

Pöörasime sel puhul „Raimla“ juhatuse poole informatsiooni saamiseks, mille andmisest see aga keeldus põhjendades seda sellega, et see olevat seltsi sisemine asi, millest väljaspoole teatada ei saavat. Meie arvates see siiski ainult seltsi sisemine asi ei ole, vähemalt väljaastunute suhtes.

Eraviisil saadud andmetel on lahkumise põhjuseks olnud üldiselt liiga pääliskaudne ja meelelahutuslik tegevus, kuna osa nendest nõudnud ka kategoorilisemat suhtumist karskusküsimusisse. Lahkunud on ka esimees ja abiesimees.

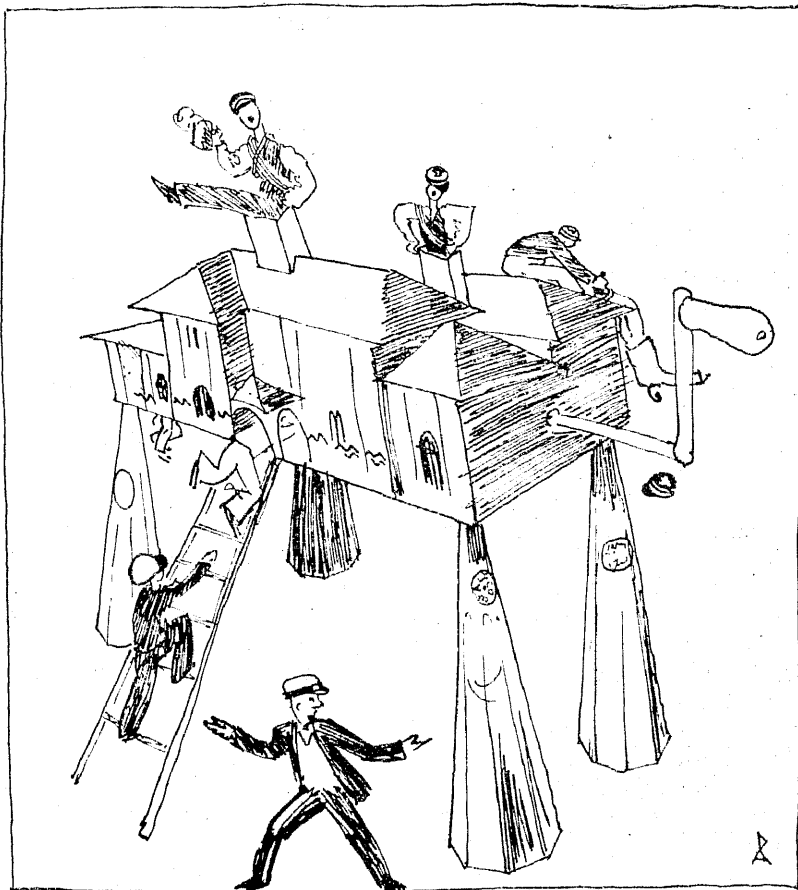
Nii on välja astunud just aktiivsem ja radikaalsem element.

Villistlaskonda see lõhe kuigi sügavale ei ulatuvat. Lahkunutega lähevad kaasa ainult mõned üksikud,

Viske loodusest.

1. mai masin

... kuidas üldmütsid muutuvad värviteklifeks. Eest lähevad sisse valged mütsid, korstnast ilmuvad värvid. (Lisa eelmise numbri seeriale.)

»Pallase« kunstinäitus.

Käesoleva aasta 1. mail avati Tartus kaks kunstinäitust. Üks neist kunstiühing „Pallase“ XI järjekorralise näituse ja teine Kujutava Kunsti Klubi poolt. Esimeses on esitatud töid meie vanematelt kunstnikudelt ning nende järglastelt, teises aga nähakse noorte julget eneseväljendust.

Toetudes eelmainitule, peaks „Pallase“ kunstinäitus väljendama meie kujutava kunsti tasapinda ning värskemaid saavutisi sel alal. Kahjuks ei saa seda võtta aga täieliselt, kuna näitusel on kõrvale jäänud mitmedki tuntud nimed meie vanemate kunstnikkude perest. Kuid siiski esineb sääl rida vanemaidki ja seepärast ei ole põhjust otsida sellest mingisuguseid vabandusi.

P. A r e n i maalidest erineb juba esimesel vaatlusel maal „Emajõel“, milline kunstniku senituudmatut külge väljendab. Selles maal on Aren vabane-

nud oma senisest — osalt juba kivine-
nud — välisest ilustamisest ning suund
on pöördunud sügavuse ja seesmise ole-
mise poole. Seetõttu mõjubki maal, pää-
legi teiste väliselt ilustatute kõrvale, oma
selge olemusega kõigiti meeldivalt, kuna
just lihtsus sageli palju kõneleb. Teis-
test võiks mainida veel „U.-Suislepa
mõisa“ nimelist maali, ka selles on küü-
nitud kaugemale üldisest varem nähtud
tasapinnast.

A. B e r g m a n n i aineklik viib meid
ühelt poolt Pariisi tänavale, teisalt aga
Lõuna-Prantsusmaa rännakuile. Isegi
joonistuses „Poiis portree“ ja teatud
määralt ka „Istuvus balleriiis“ võib näha,
et Bergmann on siirdunud ka hingega
Pariisi, olles täieliselt mõjutatud raud-
sest tornist ning kuulsast jõest. Ja selle
siirdumuse tõttu omavadki need joonis-
tused meeldivust, millisena Bergmann
on tunnustatud. Maastikkudes võib leida

liig esilekerkivat kordumist, mis maalid
liigselt ühetaolisteks teeb. Vaadeldes
kahte eraldiseisvat maali, nimelt „Majad“
ja „Pariis XV“, avaldavad need esime-
sel pilgul oma koloriidi süngusega tea-
tud masendavat mõju, kuid süvenenud
kindlamalt võib konstateerida, et Berg-
mann on meister vaid joonistustes.

Arvuliselt hulga töödega on esinenud
N. T r i i k. Nende seas on päälle ühe
kõik portreed, millised esitavad meie
tuntumaid kirjanikke, teadlasi j. t. Kuigi
portree-maalid ei avalda uudsust, vaid
esinevad enamini teatud varem saavuta-
tud joonte jälle-esitamistena, siis võib
edenemist märgata just portree-joonis-
tuses. Viimastes on jõutud juba täielise
meisterlikkusele, kandes eriti esitatute
näojoontes kindlat sisemist olemust. Nii
osutub vägagi meeldivaks prof. G. Suitsu
portree, millisest väljub küllalt luuletaja-
likku, küllalt kaunihingelist omapära.
Kuid sama võib öelda ka teistegi sar-
naste kohta, portree-joonistustes on Triik
tõesti küllalt saavutanud.

Kateoorilise karskusnõude põhjendus, eriti intelligentsi ilmavaates.

(Järg).

Edasi. Iga mõtleja inimene peab tähtsamates eluküsimustes seisukohad võtma. Need ei või olla mingisugused ebamäärased kaldumised siia või sinna, vaid kindlad ja selged alused. Haritlane peab teadma, missugust osa ta tahab täita ühiskonnas. „Mehisus tekib enesekitsenduste kaudu“ (Föerster). Pooldab isik karsket ilmavaadet, siis tuleb tal see esimeses joones läbi viia enese juures. Kes enese juures ei täida ülesseatud sihtjooni, see ei saa olla tõeliselt vastava ilmavaate kandja. Juba väikene eksimine karskusnõude vastu ka tervisviina näol on enese põhimõtete otsekohene rikkumine ja nende kandja, enese isiku haavamine. See pärast: Juba lugupidamisest oma ilmavaate ja oma isiku vastu keeldu kateooriliselt. Muidu eksid sa oma „mina“ vastu. G. Laja ütleb oma vastilunud raamatus „Miks olen karske?“ (lk. 69): „Olen karske täielikult, kuna kuri jääb kurjaks, süü süüks, inetus inetuseks, ene-

sealandamine enesealandamiseks, ükskõik millisel määral see toimub. Keskteed karskusküsimuses ei ole... Ideed haaravad meid kaasa, viivad edasi ainult siis, kui nad on puhtad“.

Nüüd puudutame paralleelselt ka muude narkootiliste ainete tarvitamist, eriti suitsetamist. Need ained on samuti hukkamõistetavad inimest uimastavate teguritena. Õnneks ei ole need meil saanud üldiseks ega ole jõudnud näidata endi laastavat mõju, välja arvatud siiski üks neist. Isik, kes on alkoholikarske ja suitsetab, ei ole oma seisukohalt järjekindel, kuna teatavasti mürgitab tubakas samuti inimest, mõjub purustavalt tema tervisele, majandusele jne. Et suitsetamisele nii suurt tähelepanu pole pööratud kui alkoholile, oleneb vahest sellest, et see nii nähtavalt laastav ja levinev ühiskondlik haigus pole kui viimane. Ometi on ta analoogiline mürgitamine ja see pärast: Juba oma põhimõtte ühtluse pärast on isee-

nesest mõistetav kasuistsetamisest ja teistest uimastavatest ainetest keeldumine, rääkimata nende kahjust. Selles mõttes ei saa kateoorilise olemusega keeldumisenõudele ka selles punktis olla järeleandmist.

Viimaks, alkoholi väikesel arvul tarvitamisel on samad tagajärjed mis joomisel, ainult nõrgemal ja peidetumal kujul. Teeb samuti kahju tervisele, majandusele, kõlblusele, esteetilisele tundele jne. Sellepärast ei kuulu nende tagajärgede vaatlus siia. Siin tuletame ainult meelde, et täielik hoidumine pahedest on ikkagi palju enam kui nende osaline kultiveerimine. Pealegi esitab praegune aeg erilisi nõudmisi inimese seisukorrale. Arenenud tehnilise kultuuri juures saab parajus ikka hädaohtlikumaks katastroofide põhjuseks. Samuti nõuab täiskarskust meie aja vaim, mis ei salli leigust. Kus üldse on pinda arenemiseks, kõikjal näeme püüdu parema, täiuslikuma inimese poole,

A. Grineffi võib tunda juba kaugetest, kuna tema omapärasuseks on erilisel kiirgav värv ning liig täpne korduvus. Tema üldmottiviks on eredadärviline ilu, millist esitab kord „Iluduse kuninganna“ pannoona, kord lille-dena, milliste südameisse raputatud eruduse mõjutamiseks kulda. Kuid kõikidel nendel on läbiv ühtlane joon, kõikides võib leida sugulust koguni samaste esemete (ilustuste) esiletoomises mitmesugustes asendites. Teise erilise joonena Grineffi töodes võib mainida äärmist töötamise peensust, kusjuures on piiratud täpse ja isegi kavakindla sümmeetriaga. Pruugib vaid vaadelda lähemalt üksikuid lehti, õilmeid ja arhitekturseid joonistusi, et veenduda selles iludust taotlevas peensuseist, mille varju sageli jääb nimidetallgi.

A. Kesner'i maalides on liig palju väheusutavat, võib koguni tähendada, et küünimine sellesse nõuab veel mõndagi astet. Maal „Varakevad“ ei suuda väljendada tõsist ning loomulikku jõulist

kevadtuult — see on midagi paiguti kevadist, paiguti tardunud talvist. Enam õnnestunumaks võiks mainida maali „Aed ja majad“, see annab värvilt kui motiivilt tõsisemat ja endastki nähtud ilmet. Kesneri „Naise portrees“ väljub üldjoontes teadmine: naine on pandud istuma, et teda maalida.

A. Põllusaar on esinenud rea portreedega akvarellis. Nendes, millistel üldine koloriidi sarnasus, on meeldivaid, osalt sissejuurdunud jooni, millistega tabatud mõnigi ilmekus ning erilisus.

Ei saa tähelepanuta mööduda ka E Viiralti gravüüridest ning monotüüpiatest, millistega ta hinnatud juba varemalt. Viiraltigi töodes on Pariisil paljugi mõju, kuna õnnestunud gravüürides, päälegi piibli illustatsioonides, väljub pariisitari olemust, millest kõnelevad maailma mehed. Üldiselt võib konstateerida, et Viiralt juba teab, millisenä tuleb tõmmata õnnestunud joon.

Peale mainitute esinevad E. Ahas maastikkude ja portreedega, R. Paris

kolme Šarži ja mõne „ruumilise harjutusega“, ning H. Tralla ühe portreega, mõne litograafiaga ja radeeringuga. Skulptuurina esineb vaid V. Melnik, tuues mõningaid vormirikkaid püste ning monumentide kavandeid. Omapärase väljapanekutega on esinenud A. Orav, tuues seega meiega kujutava kunsti piirdesse uue ala, nimelt nukke.

Üldine „Pallase“ kunstinäituse mulje on küllalt haarav ning väärrib mitmetigi hinnangut, kuid siirdudes läinud aastatesse võib konstateerida teatud seisangut kord tõmmatud piirides. Võib koguni mainida, et varemaltki on esitatud nimes leidnud tunnustust ja samastena tunnustame neid tänapäevgi — purustatud ei ole midagi. — Kas ei pea ka kujutavas kunstis hakkama toonitama kord olnud heroilist aega? Või ei ole see kohane, kuna noorte kunstnikkude, s. o. K. K. K. näitusel väljus küllalt tugev ja jõuline suund uuduse poole?

V. Vaher.

kes võib rikastada enese ja teiste elu õige elurõõmuga. Sellega ühes näeme tahtekindla isiku kasvamist, kes kunagi ei tagane oma põhjendatud veendumusist, taotles suuremat väärtust ühiskonna elu ringis. Isiku väärtuse tõusmisega tuleb iseenesest üldine sotsiaalsete olude paranemine. Vähemalt on esimene viimase paratamatu eeltingimus. Kokkuvõttes viimase punkti koh-

ta: Aeg nõuab isiku ja ühiskonna väärtusetõusu. Sellepärast on loomulik, et igaüks, kes tahab samuda ühes tõusva ajaga, valib parajuse asemel täiskarskuse.

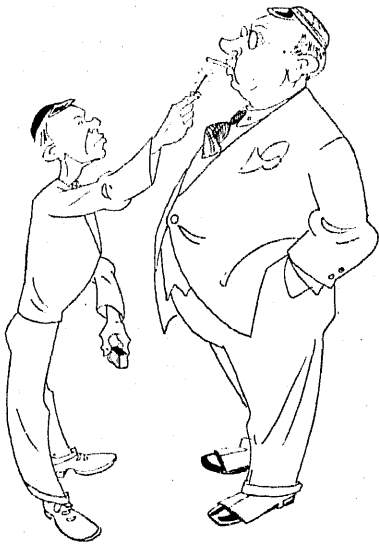
2.

Nüüd vaatleme kategoorilise keeldumise nõuet karskustöö ühiskondlikul arendami-

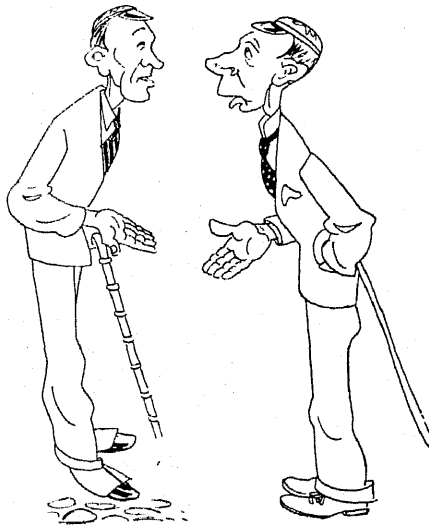
sel. Siin on lisaks senisele isemisele olemusele tähtsam selle absoluutse keeldumise väline ilme.

Meil on sageli nurinat avaldatud selle üle, et karskustööl liig palju kõneldakse, et kulutatakse palju sõnu ja saavutatakse vähe nähtavaid tagajärgi. Ei saa sellepärast sugugi alahinnata rääkimise tähtsust. Iga asi on omaette. Kuid siiski jäävad need sõnad

Igapäevased laused tudengkonnas.

„Rebane tuld!“ ehk „Noormees tuld!“ (siis tuleb joonistada buršile pähe valge müts, taskusse värvifekkel. Muud vahet joonises ei ole)

„Laena raha!“

„Olgu meil kah üks hea päev, pisike!“

ja mõtted õhku rippuma, kui meil pole anda konkreetset eeskujut.

On väga iseloomulik üldisele arvamisele sageli esinev väide, et „kõik karsklased joovad“. Et täiskarsklasi olemas on, seda ei taheta uskudagi. Viga seisab kõigepealt selles, et rahva seas karske isiku mõiste juures pole läbi viidud kategoorilisuse nõue. Teine veel suurem viga on see, et tegelikus elus tõepoolest on vähe täiskarsklasi, kes endi põhimõtte läbiviidavust võiksid tõendada. Rahvas ei ole enese hulgas neid näinud, sellepärast ta ei usu.

Eeskujut andmine on karske isiku minimaalne

nõue. See on see kõige väiksem karskustöö, mida igaüks neist peab. Aga ma julgen arvata, et see kõige väiksem rahvas seas võib anda kõige suuremaid tulemusi. Selle mõju on alaline ja usaldustäratav. Eeskujut pääseb maksusele eeskujundaja autoriteedi läbi. Eriti kui haritlased, nagu kirikuõpetajad, arstid, kooliõpetajad, üldse need rahva liikmed, kes töötavad juhtivatel kohtadel ja kes targematena on suure autoriteediga, kellest rahvas eeskujut võtab, olgu see hea või halb, kui need näitaksid tegelikult uut eluviisi, hakataks joomakombeid — seniseid uhkusasju häbenema. Ühtlasi on eeskujut

juandmine kõige taktilisem osa karskustööst: teistele ei keelata midagi, keeldutakse vaid ise ja saavutatakse seeläbi rahvas seas suurem mõju.

Veel enam võib järelkäijaid leida karske õpetaja koolis. Eeskujuga kinnitatud selgele õpetusele järgnevad sajad noored, kes rikkumatutena on vastuvõtlikumad igale paremale ideele.

Peaaegu sama mõju, mis tavalisel haritlasel lihtrahvas seas, on kõrgemal haritlasel akadeemilises noorsoos. Kuigi keskkooliõpetajad harva annavad õpilastele vajalikku eeskujut, tuleb siiski keskkoolist ülikooli noori, kes pole matnud oma ideaale ja sotsiaalseid tundeid. Akadee-

milises seltskonnas vaadatakse esi-
algu aukartusega eelkäivale vane-
male põlvele, ja kui siin ei leita
tarvilikku eeskujut, saab olukord
noorele üliõpilasele saatusli-
kaks tema kahtlemise ja
ilmavaate moodustumise
ajajärgus. Kui need kõige
targemad ja kõrgemad ei pea seda
nõuet tarvilikuks, miks peaks siis
noor ksv! sellest kinni hoidma!
Ilma eeskujuta võib püsida siin
ainult see, kelle ilmavaade on va-
rem juba peajoonetes kindlaks ku-
junenud.

Oleme jõudnud praeguse punkti
peaväite juurde: Eeskujut pää-
seb ainult siis maksvu-
sele, kui see on täielik.
Kõige ilmekamalt aval-
dub eeskujut oma järje-
kindlusega asjade juures,
kus põhimõtte läbiviimi-
seks on kõige vähem
nähtavat reaalist alust.

Parajuse eeskujut on piiritu ja
poolik ning ei anna positiivseid
tulemusi. Täisjoomisest keeldu-
mine on endastmõistetav ja il-
metu. Absoluutne keeldumine
aga viitab selles peituvale täht-
samale mõttele. Võtame näiteks
tervisviina. On selge, et väike

osa veini otsekohe nii pööraselt
ei mõju, et oleks nähtavat põh-
just hoiduda sellest tilgakesest
või veel „seda karta.“ Harilik
kodanik ei ole teadlik hädaohust,
millealuseks on joomakom me.
Sellepärast tundub temale sar-
nane keeldumine naeruväärsena.
Meil on aga tarvis neid koda-
nikke, kes tahavad ja
julgevad olla ka „nae-
ruväärsed, kui nende
paremad tõekspidamised,
nende veendumused seda
nõuavad.

Meie pidulaudades istub sageli
alaealisi noori. Ükskord on see
igapähele esimene. Nad keelduk-
sid alkoholist, kuid nad ei näe
ühtki, kes seda enne teeks, nad
näevad, et keegi seda küsimust
nii tähtsaks ei pea. Nad keel-
duksid iseseisvalt, kuid kardavad
eranditena äratada üldist tähele-
panu ja sattuda seltskonna naeru
ja pilke alla. Üksi keeldumise
tagajärgi kannatada on neil raske,
sest nad on seltskondlikus elus
alles vilumatud, ja kuna vanemad
koosviibijad on neile väga auto-
riteetsed, siis järgnevad nad ker-
gesti nende „targemate“ eesku-
jule. Siin on just moment,

kus ainult keeldumise ka-
tegorilisuse läbiviimine
annab mõjuvaid tulemusi.
Siin on meil tarvis esimesi,
kes julgevad põhimõtet läbi viia
ka siis, kui nad on ükski, ja täie-
likke, ning eriti autoriteetide
— haritlaste seast.

Sama eeskujutandmine jooma-
kommetest kategoorilise keeldu-
misega ei ole kaudselt võttes vä-
hem tähtis akadeemilises
seltskonnas. Kuigi akadeemi-
lises noorsoos pole nii palju
eeldusi mõjutustele allumiseks
(kui noorsoo ja lihtrahva seas),
võib siiski konstateerida kaht-
leva elemendi alistu-
mist massipsühholoogia assimi-
leerivale mõjule. Akadeemiline
kodanik ise alati ei arene para-
juslasest joojaks, ent kui meie
arvestame asjaolu, et siin saavad
kasvatuse ja traditsioonid need
kõrgemat haridust omandavad isi-
kud, kes hiljem autoriteetidena
ja suure mõju võimelistena lähe-
vad rahva sekka, siis alles saame
aru, mida võib kaotada või mida
võib võita iga üksiku haritlase
kasvatamise läbi hea või halva
eeskujut kaudu.

(Järgneb).

Elmar Elisto.

Kujutava Kunsti Klubi näituse puhul.

K. K. K. korraldas tänavu 1—9.
maini alles teist järjekorralist näitust.
Ja kui lähemalt vaadata niivõrt
värske kunstihingude eneseavaldist,
siis üllatab ta oma lihtsa lopsaku-
suga, kuna lähed näitusele pisukese
hirmuga igasugu nooruslik-närvit-
seva „ism'ide“ eest. Ühingu liikmeist
suurem osa on k. k. „Pallas'e“ vane-
maid õpilasi, mõned neist juba tähel-
panu vääringid koolinäitusil, kuid esi-
nevad ka mõningad „metsikud“ kuns-
tijungrid.

Noorte kunstnike „suurused“ võik-
sid vast olla Kujutava Kunsti
Sihtkapitali valitsuse võisilusaühinna
omajad O. T e h v a n (Dr. Fählmann'i
büsti) ja V. I l u s (lapseakti) skulpto-
reist, ja H. M u g a s t o (tušijoonistu-
sed ja monotiüpiad) graafikuna. Sa-
muti G. K r u g — maalid, L e p s —
graafika.

Astunud näitussaali tervitab tul-
nuki saaliuksele vis -ä- vis asuv P a u l
H o r n i „Tantsitar“, tundes oma täht-
sust suurnumbrina teiste vaadelda-
vate esemete hulgas.

Kaaluv osa näituse väljapanekuist
on maalid. Nende autoreist väär-
ib tähelepanu E. K u t s a r tõde roh-

kusega ja E. d. T i m b e r m a n n,
võiks öelda, parimana maalega esi-
nejaist. Maal on nähtavasti noore
kunstirühma tugev kül. Ei esine
temas eemale peletavat kriiskavat
originaalitsemist, vaid nooril näib
olevat käes õige tee — tahe hingest-
tada. Lihtsa vaataja silmis kaob
suur osa tehnilisi puudusi, kui maal
mõjub tasse eluliselt ja seda tuleb
pidada tööle vooruseks, mille aren-
damist soiku jätta oleks patt.

Vaadatud läbi näituse, objektiivne
vaataja jääb suhtuma sõbraliselt
noore kunstihinguga.

Kuna meie ajakirja ruum ei luba
pikemalt käesoleva näituse juures
peatuda, jääb noortele soovida veel
ainult tugevat töötahet ning järjest
arenevat enesekriitikat.

— a —

«Weltstudentenwerk'i» kongress.

Austrias, Viini lähedal peetakse
tänavu 30 juulist kuni 7 augustini
rahvusvahelise üliõpilaste ühistöö
„Weltstudentenwerk'i“ konverents.
Konverentsist võtavad osa 35 maa
esitajad umbes 200 inimest. Ka Eesti

üliõpilaskond on kutsutud. Tähtsa-
maid teeme, mis konverentsil käsile-
misele tulevad, on:

- 1) Euroopa tulevik (Üli-
õpilaste osa selles)
- 2) Hiina üliõpilased, nende
probleemid ja ülesanded.
- 3) Ameerika ja Euroopa
rahvaste kogustikus.

Ameerika ja Euroopa rahvusvahe-
line üliõpilaskoostöö ja selle mõju
maade suhetele.

Peale selle rida kitsamaid teeme,
näit. „Üliõpilane ja tööline“, „Üliõpi-
lasomaabi ideaalid ja meetodid“ j. t.

Muuseumis on konverentsil ettenäht-
tud erikomisjonide valimised tähtsa-
mate teemide põhjalikumaks läbitöö-
tamiseks.

Nii on ettenähtud komisjonid eri-
küsimusteks kultuurilise koostöö,
omaabi alal jne.

Üliõpilased, kes on huvitatud W.
S. W. tööst, need võivad täpsemad
andmeid saada Üliõpilasmajast Välis-
toimkonnalt igal teisipäeval ja ree-
del 3—4. p.l.

«Estonia» külaskäigu-etendusilt Tartus.

Tänavukevadine estoonlaste külaskäik kujunes nagu eelmistel aastatelgi ilusaks lõppakordiks muusika ja sõnakunsti hooajale. Muusika ja draama oli soojasti kevadilma-st hoolimata tõmmanud „Vanemuise“ saali rohkesti publikut. Erilise huvi ja võib-olla põnevuse lõi Evald Aav'a ooperi „Vikerlased“ mängukavas-olek. Tundis ju suurim osa seda võib-olla ainult arvustuste kaudu.

Kui hinnata seda koguloomingut, mis väljendusele tuli eesriide esimese kerkimise ja viimase laskumise va-

hemikul, siis tuleb esmajoones ära märkida muusika-arvustaja sõnad: E. Aav'a ooperi esimesed helid tõmbasid kaasa, tundus kohe dramatiseerimise talent, selle jõud, värskus ja spontaansus. Edasi tuleb osutada üksiku osakandja laulu- ja mänguvõimele. Nii Aleks. Arder Olavi osas suutis kõita, kõnelemata häälelises tundesügavusest andis ta ka pantomiimi tarvilise kirejoone. Karl Ots Ülonä jäi kuidagi pinnaliseks ja pääsis ainult kohati (ja sedagi hääleliseselt) mõjule. Nimetame siinkohal 2. pildi algust ja Juta-Ülo

truudusevannet 4. pildis. Oli K. Viitol'i legi ette heita tema kehastatud Vaho pärast. Muidugi on ooperivorm võrdlemisi kehadünaamika-vööras, kuid teatav minimum nõuab mängusidemete säilitamist. Hr. Viitol oleks pidanud natuke enam ja natuke nägelikumalt suhtuma kaastegelassisse. Arusaadavalt langeb sarnane mängupuuduste vastutavus ka näitejuhile (H. Kompusele). Sellega pole muidugi öeldud, et käesoleva ooperi puht-lavastuslik külg oleks kannatanud distsipliinipuuduse ja liikumise juhuseikkuse all. Just vastupidi: koor

Sfseen E. Aav'a ooperist „Vikerlased“.

oli rakendatud eeskujulikult, tarvitseb vaid märkida harrast stseeni ohvrikivi ees ja lihtsat, kuid kaasaharavat võitlust 3. pildis. Ida Loo Juta osas jäi arusaamatuks. Kindlasti tuleb rida puudusi otsida libretost. Ka Vaike kuju oli antud ähmaselt piirjoonis, milliseid Marta Runge jõudumööda oli püüdnud selgitada.

A. S. Dargomõžski ooper „Näkinäid“ jättis sügavama mulje. Müstilise tagapõhja kõrval oli palju tõelikkust, oli kindlat venerahvuslikku põhilaadi (kuna „Vikerlased“ vaevalt leidis eesti täisverd), oli palju romantilist ilutsemist, kuid küllaliki elulikkust. Ka osakandjad tundusid tüsedamad. A. Vissmani Vürst oli inimlikult soe ja hell, Nataša — O. Torokoff-Tiideberg mängukujult sümpaatne, laulult kõrgemais toones natuke kalk, ilmema-nagult aga jälle hää; Valentine

Kask andis madalais toones veidi võõrastavat süngust, mängult erilist ei pakkunud. Möldrit ei võinudki keegi paremini esindada kui Bernhard Hansen. Teiste hulgas paistis silma lustakas Isamees — K. Viitol (sedapuhku täiesti mänguhoos ja mängusidemes!) ja hääsüdamlik armastav Olga — M. Runge. Lavastust (näitejuht: Dm. Arbenin) aitasid otstarbekohaselt ilmes-tada Rahel Olbrei õpetatud tantsud. Eriti hääd olid mustlas-tantsud pulmavaatuses. Näkineidude sulavus ja ujuvus oli samuti korralikult teostatud, erandlikult tants veelaluses riigis, mis miskipärast mõjus ameerika-girillikult ja peaaegu kaba-reelikult (!). „Näkinäid“ tuli ettekan-kandele kahes koosseisus. Nende ridade kirjutajal polnud kahjuks võimalik olnud mõlemaid jälgida.

Mis puutub Saint-Georges' ja Théophile Gauthier' bal-

lett-pantomiimi „Giselle“, siis oleks see küll pikema sõnavõtu väärt. Käesoleva ülevaate-hinnangu raamides piirdume aga ainult vähe-sega.

Adolphe Adam'i muusika on äärmiselt väljendusrikas „sünfooniliste piltidele“ lähenev, mille tõttu balleti alus on tugev. Kui siia liita lihtne (ja see on tähtis), kuid sealjuures šarmikas aines, siis on kõik soodsad tingimised olemas lavastaja võimiste proovile-panekuks. Rahel Olbrei oli teinud imeväärse töö. Klassilise balleti ilutsev põhitoon hoovas dissonantsideta läbi kogu lavastuse. Rühmade sidumises ja lahutamises oli leidlikkust, oli ökonoomiat, oli tugevat rütmitundmust. Esimese vaatuse tegevusareng oli tõusevjooneline, mille tõttu põnevam kui teine. Viimane oli kaootilisem. Kohati nagu oleks soovinud kärpeid vilide tantsupalades vaatuse algu-

pool. Nimiasas Vally Kuurman valitses meisterlikult oma kaunit keha. Ei saa ka nimetamata jätta ta miimilist andi. Artur Koit prints Albertina oli eriti häa hüpetes. Boris Blinoff meitsnikuna ei saanud ennast tantsus väljendada, kuna ta osa piirdus päämiselt tantsuta pantomiimiga, selles ta aga erilisi vourusi ei ilmutanud. Ballett-tehniliselt tugevaim (järvest tulek varbaotstel) oli kindlasti Klaudia Maldutise Myrtha, vilide valitsejanna. Huvitavalt esines pantomiimis ka Hilda Gleser (ballettis—Giselle ema.)

Lavastus pakkus m. s. dekoratiivseid illatusi. A. Tuurand oli 2. vaatusesse võlnud elutruu kuupaistel sillerdava, lainetleva järvepinna. Kogupilt mõjus tadelisel.

Viimase etendusena läks üle lava L. N. Tolstoi draama 12 pildis „Elav laip“. See on isesugune maailm, millesse meid viib suur kirjanik ja filosoof Maailm, milles on vähe väliseid häireid, kõik piirdub uppunu laiba leidmisega, ühe pooliku kriminaal-protsessiga — ja enesetappesega. Kõik muu kuulub hingevalda. See eest aga on võimas ja dramaatiline see puhastustuli, mis põleb Fedja Protassovi tõetsivas hinges. Maksva kõlbluse seisukohalt seltskonnajäätiseks tunnustatud mees satub ikka suuremasse vastollu ümbritseva ühiskondliku eluga, mis on võlts ja silmakirjatsev. Veendunud, et ta armastus naise Liisa vastu on vale, ta avab viimasele tee õnnelikumaks kooseluks selle lapseõlve sõbraga Viktor Mihailovič Kareniniga, ise aga armastava mustlanna nõuandel jääb hulkuma maailma elava laibana. Kuid juhtumus viib teda veel kokkupõrkeni oma vaenlastega,

sedapuhku viletsate ja näruste õigusemõistjate laua ees. Kuid Fedja Protassovit pole enam kauaks... ta läheb pea lõpulikult nende seast...

Paul Pinna oli sügava arusaamisega tõlgitsenud Fedja kuju. Ohverdades diktsioonigi ta mäng arenes keskkonnas, milles ainult äärmiselt intelligentne näitleja suudab orienteeruda. Nappide žestidega, ökonoomilise liikumisega ja varjundirikka hääletarvitamisega ta kuju muutus hingeliselt põhjatu sügavaks. Ei suuda unustada siseini valgustatud ukse ees, kus Fedja võrratu soojusega, lõpmata inimõistmisega saadab koju tagasi teda kutsuma tulnud naiseõde Sašat. Olid omaette peatükid meie näitekunsti-loost (kuigi see veel kirjutamata) vestlus kunstnikuga, vürst Abreskoviga, stseen kohtu-uurija ees.

Lavastaja Paul Sepp oli annud mängule puhta realistliku stiili, millele ta otstarbekohaselt oli loonud veidi filmilise tagapõhja, seda just tegelaste asendeis (kohati selg saali poole), valguse juhtimises ülalt koonussambaliselt, mis nägudele lõi kontrastseid varje (kannaluis, hingelikkus, kuid ka kehaline ning vaimuline kidurus), lõpuks lavaruumi kasutamises gruppideni niihästi keskel kui ka nurkades. Oli märgata palju sümboolilist värvimist (Fedja pea ja pudeli vari kõrtsi seinal, laudlina kortsutamine j. m.) oli mustlaslaulu ja tantsuga antud palju vene elulaadi (nagu see ilmetus ka Fedja hääldamisestki).

Kõrvalkujudes oli märgata tüübikindlust Sergius Lipu Kareninil, ta emal Valentine Kasel, eriti Salme Peetsoni Anna Pavloval ja Albina Kausi Nastasja Iva-

novnal. Veenvana esines Marta Niilus Saša osas, häa oli hr. Üksipi vabameelne vürst Abreskov ja tundepuhas Hilda Gleseri mustlanna (ehkki näoilme oli kuidagi ebamäärane ja jumeistus veidi määratud). Silma paisis E. Kurnim joodikuna, eriti lõpp stseenist jäid meele ta vesised väsinud taeva poole vaatavad silmad ja ta värisevad Mašat silitavad pikad kõhnad käed. Olid vähemaosalisedki õnnelikult omal kohal, kuigi ei suuda kõiki siinkohal loetella. Kahjuks tõi lavastuse ühtlusesse lahkeli Liisa kuju Netty Pinna kehastusel. Miski-pärast meeldub siinkohal Vedrinskaja kuju Riia vene trupist, kes nagu sündinud sellele osale. Netty Pinna sõnu- ja häälikuidraiuu eksalteeritud esinemisviis oli lavastuse õhkkonnale võõras, ta tunded olid vaid kohati elamuslikud.

Palju on jäänud nimetamata. On raske kokku võtta kõiki muljeid. Meie väikelinn pole harjunud vastu võtma palju hääd ja kunstiväärtuslikku — annab seedida. Ja kahtlemata puhang Tallinnast oli annud seekord palju väärtuslikku, kuigi endasimõistetavalt nõudlikum silm mõnel asjaolul tahtmatult pidi peatuma.

„Estonia“ külaskäik langes ärevaisse valimispäevissse. Teater muutis sedapuhku armsaks pelgupaigaks inimesele, kellele inetu ja labane erakondlik võiluis ajakirjanduse veergudel muutus vastikuks ja lämmitavaks. Tuedngki vintskles eksamivaevades. Mõnigi leidis kohase meelelahutuse.

Br. Pärl.

Sõnavõtt ühe arvustuse puhul «Üliõpilaslehes».

Toimetusele: Avaldame alljärgneva kirjutise mitte poleemika korras, vaid vastumärkuse võimaldamiseks, kuna — puudutamata asja sisulist külge — kõnessevõetud arvustis näib sisaldavat puhtformaalseltki soovijätmissi.

Br. P., esialgu uustulnuk teatri-eten-duste puhul, sõnasõber, oma arvustuses „Üliõpilaslehes“ nr. 5 „Iha jalakate all“ kahjuks satub üle mõõdupidavuse piiride. Kuigi arvustusi tavaliselt ei arvustata — sest arvustaja enne kõike avaldab omi seisukohti — ometigi „oma seisukohti“ ei tohiks sääraselt libastuda sihilikkusse või ekslikkusse, kui seda leiame antud korral.

„Vanemuises“, nimelt „Ihas jalakate

all“, esines esmakord elukutseliste näitlejate seas ühes peaosas K. Ader. Viimase enam-vähem õnnestunud esinemist enne kõike võis konstateerida heal meelel. Sest näitlejaid ja näitlemist meil on kogu aeg püütud loorida erilise valgusega või oreooliga — kuigi olemis istuma pidanud teatrisaalis kuidagi rahuldamatuse tundega. Meile kinnitatakse, et antud lavakunstnikud kannavad meie teatrikunsti sel kõrgusel, kuisugusel see praegu üldse võimalik. Lava olevat koondanud enese ümber meie kandvainad jõud. Aga seal tuli teiste, nii õelda publiku seast üks — ja oma esimese mänguga ülelajas „Vanemuise“ keskmise näitleja. See oli ootamatus.

Härä Br. P. kahjuks aga oma sõna-

võtus Ader'i esinemise üle kaldub sedavõrt kõrvale tõelisest olukorrast, et ta sõnavõtu puhul teda end kahetseda tuleb. On endast mõistetav, et igat sõnavõttu ei tarviise kohe võtta tõsiselt — ja mitte alati ei kirjutatagi tõsiselt. Kuid antud korral hr. Br. P(ärl) tegi sündsusefa nalja oma „arvustamisega“. Kui kuskil kellelegi sõnavõtt lubatud — ja ka „Üliõpilasleht“ võiks pretendeerida, et ta kirjufisi väheke ikkagi ka tõsiselt võetiaks — siis oleks peetud siin endi meeolulisi ikkagi kontrollima. Sest iga sõnavõtt ikkagi mõjuta ei ole. Vildak arvustus arvustajale enesele samuti. Ja pole vist ka kellelgi meeldiv teiste sihilikkust või rumalust asuda õiendama.

J. P.

Avariid-kannatanud intelligents.

Juudi loomaaed. — Virelev tudeng. — Körts. — Provintsi Don Juan. — Mis teha rahaga? — Alois Kipitai. — Egogeenius.

Alfred Kurlents'i »Loterii meetodi« puhul.

[Veste. K./Ü. „Loodus“, Tartus. Hind 5 krooni].

Oma esikteose on autor tagasihoidlikult nimeetanud vesteks. Kuigi teose kandeaime on päevakajaliselt vesteline — loterii kaudu rikastumine — ja autori stiil följetonistlikult paradoksaalne ning hüplev ja teose kompositsioon teatud määral fragmentaarne, võib teost vaevalt lugeda vesteks tavalises mõistes. Teose ainelik, stiil ja kompositsioon moodustavad päälegi kaunis ühflase, orgaanilise terviku ja aine rakendusning käsitusviis ilmutab küllaltki

vaimlikku küpsust autori laialdasest orienteerumis- ning psühholoogilisest süvenemisvõimest, peegeldades sellega autori kirjandusliku palge karakteristlikke jooni. On küll varajane ainsa üksikteose põhjal püüda määrata autori stiili- ning kompositsiooni-laadi, liiatigi kui teos oma sisustikuga toeb reaalust otsekoheselt ammutatud andmeid, mille kompositsiooniline juhuslikkus võib kergesti ebateadlikult mõjutada ka kunstiloomingu saavutist, eriti debutandi puhul,

eksitades inspiratsioonilise loomingu kriitikalisele teel kopeerimisele. Ometi pretendeerib teos ka selles suhtes ettevaatlikule kaalutlusele tõsise ning nõudliku kirjandusteadusliku kriitika seisukohalt.

Kuid käesolev kirjutis ei taotle mitte teose kirjanduskriitikalist hinnat, vaid tahab piirduda ainult mõningate teoses käsitletud, tänapäevale kaunis eluliste probleemide juures. See on piiritu, rahuldamatu elujanu, milles vaevlevad hingedki kalnis-

Loenguil.

1. Põllumajanduse, filosoofia, statistika jne. loenguil.

tul — „harjunud elumõnudest osa saama ei taha surmaski üksi olla“. Tuul ulub õösel ringi norutades ja nagu otsides midagi. Kell raekoja-tornis otsib parajat momenti, et kiiruga, enne kui suudetakse teda segada, paisata välja oma eneseavaldus — tunnilöögid. Kõik on elustatud ja täis vaese üksiku loomusunnilist elujanu. Kuid kõige üle lasub taevast, vettinud, siink ja must, mis karmi loodusejõuna ei arvesta kellegi elutungiga.

„Juudi loomaaed“.

Seisavad kõrvuti rikka juudi viiekordne ruske majamürakas — inimloomaaed — ja Kristuse asukoht — kirik: üks keha — teine vaimuohjel-duse sümbol.

Tolle majamüraka katusekambris magab nagisaval madratsil rahutut und haridusministeeriumi pedagoogiline stipendiaat stud. phil. Joonas Kohr. Ärkab ümiseses, haigutab, kratsib kukalt, longib akna juurde tuulekrabinat vaatama ja väljendades

kogu oma eluolu ainsa „kuradiga“ viskub jälle voodisse.

Kogu tuba oma vanakraami-kauplusest päritoleva mööblilõigaga on pruun ning kahvatu. Koltunud ajalehepaberiga ammust ajast kinnikliis-terdatud aknaruudustiik.

Hommik algab „järjekorralise“ sõnelemisega tudengi ja ta perenaise vahel. Esimene lamab voodis ning pillub apaatse tühimusega osatlevaid märkusi perenaise moraaltitseva klatsi sekka maja kaaselanikkude üle. Perenaine on baptist, kes „võlgnes oma mehele doktoriproua tiitli ja rea õud-seid aastaid anormaalses abielus“, nõnda et mees eelistas jääda parem „jäljetult kadunuks“ sõjaväljal, kui pöörduda tagasi oma naise ligidusse.

— Kas tõusta? — arutas Kohr, aeg küllalt hiline. Lugeda häälikulugu või kirjutada referaati, teha on palju. Ent milleks see kõik? Jah, milleks? Et kord „koolipõldu harida“ sama armulise kroonu eeskirjade järele, kes nüüd kolmetuhandelise stipendiumiga elu ja surma vahel laseb

Seksuaalprobleemid...

vaakuda? Istuta talvel sõnakuulmist ja ideaale, kasvata suvel kapsaid ning kaale, see on aatelise tõõmehe tee. Ja unustad pikapäale, et on neid, kes riimivad eluaeg lokaale — po-kaale, kes talvel harrastavad tantsusaale ja suveks sõidavad võõrale maale. Ehh!...

„Nikotiinist läbiimbunud“ üliõpilane ja trotslikult praaliv noor-poeet, kes vekslipikendamiseks peab pigis-tama enesest poeeme ja nägelema nende pärast toimelajahärra Kili-pääga, on Kohru juures, kus peetakse „kolmekordse vaga viletsuse järjekorratut konverentsi“ jazz-ban-distil haviavile, perenaise baptistiilaulu ja juudidpreilide kahekordse „Valencia“ saatel, mis kostuvad läbi terve maja.

Kägiseva uksega, hämara, kõvera, tuhandete päädpöörivate lõhnadega koridori ümber elavad veel „loomaaia elanikud“: joodik üliõpilane Subbi haviavilega, baptistide jutlustaja, ih-nuskoi ja valevagatseja Vares ja „veel üks loomaaia imetis, laiskelajas“ Maif Peebu, kellel kaks aastat

tuba kordagi kütmata ja koristamata ja kes, kui kantseleist koju tuleb — voodisse poeb.

Erootilise tagapõhjaga psühhoneurootik, sadistlik palvevend Vares vägistab johimbiini-pulbri abil perenaise, viimane omakorda avaldab hüsteerilisi iharuse puhkeid Kohru vastu.

Kohru „tunnuslauseks on: saagu igaiüks endaga ise hakkama“. Kuid ta kannab sõnulsetamatut vimma kõigi jõukate vastu, mille põhjuseks leiab olevat raha, raha, raha... Ta pole ei rikas ega vaene, kuid oma teada on vaene intelligent, kes küll juustab ideaalest ja eneseohverduusest, kuid, olles täiel määral tundma õppinud raha väärtuse, kisendab viimase järele.

„Päeva harilik lõpp“ on, et pärast Varese ja perenaise vahelist kisklemist, mille likvideerimisest osa võtnud terve koridori elanikud, võib Kohr „vaikseid õhtutunde“ pühendada häälikuloole. Peagi segavad aga vahele rahulolematuse mõited. Tuju on alla nulli. Ainuli stipendiaadikohustused ja jonn kord alatud tööd lõpule viia sunnivad tööle. Teised pole innukamalt tööl, on samad ikkandjad, võitluses tulevase leivakanika pärast. „Läbivillased, nurgelised poisikolakad ja masajalgsed tüdrukumütsakad, tulnud kokku igast maanurgast; rektor puistab neile leigeid sõnu teadusetemplist ja janust teaduse järele“. Nende „tegelik töö“ seisab selles, et õiendada minimaalse õppimisega võimalikult palju eksameid — et hakkaks rutem veerema raha, raha, raha... Õpitakse tundma

professorite iseäraldusi ja nõrkusi. Tuhandeleheküljeline eksam õiendatakse sajalahkülgelise konseptiga. Peagi paisutab rinda uhkus edukuse pärast. Tõuseb tähtsus teistegi silmis. Nimetatakse end juba puhta teaduse esindajaiks, vaadatakse üleõla dilettantidele. Ollakse juba koolmeisterlikult iseteadev.

Virelev tudeng.

Kohr võtab omaks tõe, et elu sihiks on nauding. Talle on jäänud avanematuks „kaks elu päävaldust: täiuslik armastus ning ilu,“ kuigi ta pole nõudnud neilt võimatut. Pöördes neile selga otsustab minna vastu külmadele tegudele.

Kohilasel kirub Kohr kaupmehi pettuse pärast, et kolme kroonine kaelasid ei pidanud vastu üle kahe aasta. Ühtlasi ärritab teda ministeerium, kes nõuab tööaruannet isegi semestri keskel. Kuid siiski punnib ta tõrksalt ning lakkamatult vastu näruseile, rusuvaile oludele. Pobulikodu ei võlu teda enam suvelgi, pigem hulgeb niisama, kogub murdeid või rahvaluulet; teenib nõnda mõnegi tuhande tagavaraks.

Tuleb „naerev Lala“, kellel on keskkooliharidus, millega käib juba kolmat aastat maskipallidel. Lala räägib, et papa tulnud õõsi koju jälle suures vintis; ta revideerinud papa kuuetaskuid, enne kui mamma jaole saanud, leidnud paar üllingset viiesajalist, mille eest ostetud loteriipileteid pakub Kohrule. Kohr on elumehelikult „lihtsalt preilist tüdinenu“ ega usu ka õnnesse loteriivõidu

kaudu. Leiab õnne olevat väike kodanliku, väga rumala ning temale tarbetu sõnakõlksu. Tema „õnn“ on „kurbuse ja ironia tasakaal“.

Fantaseerides vaidleb Kohr Rockefeller'i, Morgan'i, Ford'i ja Mellon'iga, kellele on kättesaadavad „kõik tsivilisatsiooni mugavused superlatiivis“, tervis, kuulsus, noorus Voronoff'i ja Steinau (pro — Steinach'i) kaudu. Kuid tõsisele armastusele kui tarbetule romantiikale soovib nähtu lehitada noil kapitalistelgi, nagu teinud seda veendunult juba temagi. Vihasub lõpuks, et liiga palju mõlleb neetud rikkusest, ja longib tagasi „juudi loomaia puuri“. Märkab, et „pole kellelgi ruutu siin väikelinnas, sest — oh! — „aeg antud elada, aeg antud surra“. Teavad seda voorimeeste hobusedki, kes sörgivad tasast traavi. Isegi majadel on apaatiline ilme, lamades kahelpool tänavarenni kui flegmaatiline mäletsev lehmakari. Ainsad koleerikud, võõrad linnakese rahule, on autod. Kui punased, mustad, rohelistes rotid nad kihutavad rahutult huilates ühesi linnupuuri nurgast teise. Ja leidmata väljapääsu, nemandki vajuvad tukkuma ridastikku raevoja ette.“

Armukade perenaine küpsetab kooke ja hoolitseb emaliku õrnuse ning eneseohverdusega Kohru eest, kuna viimane rahulikus enesetundes flirdib kergemeelse Lalaga, kes pakkunud enese Kohrule hääks sõbraks küpsuskirjatöö eest. Oma kunagisi armastuselaule nimetab Kohr üleolevalt nolgiealise sonimisiks. Kohr tunneb talvist väikelinlase igatsust ilmalinna-keerise ja eksoofiliste maade

Kas müts pähe või tasku?

Näeme taas käeringutusi ja kuuleme nuutsumisi: „karvane aeg“ tulnuvat üle Tartu tudengkonna, sest — *horribile dictu!* — korporantism on võtnud viimsest edustusevalimisest saadik võimuhjad enda kätte. Iseandast mõista nüüd on lõpp kõigil häil püüdel, suuril aateil, kõrgel paleustel, kõlavail põhihelidel — nii ohkab vist küll iga riigi- ja rahvatruu kaasvõitleja. Ent kuna nüüd valitseb korporantide vägi ja võim, nende kukkur ja kohus, siis ka järgnevad alandlikud read pühenduvad selle meie suure rahvusliku võidu, meie rahvuslikust rahvuslikuma triumfi võidupalmitsemisele.

Meie virilad hädaldajad, kes oma rumaluses kõiki asju näha tahavad nii nagu nad on, omas enesepiitsutamishoos nutavad meie traditsioonidepuuduse pärast. Ja seekord nad vist muidugi jälle tulevad ning vesistavad oma silmi sellepärast, et meie rahva akadeemiline

oootus ja lootus käib Libeda*) teed, annab enese juhtida meie tudenglikus avalikus traditsioonitule korporantismile. Nii tõesti kui ma oma teada olen muististe Eesti keisrite soost, pean ma oma aumehekohuseks meie Lembitu-aegiste kodukordade ja kommentari reeglite kohaselt sellele eneselaimamisele vastu astuda.

Toonitan ja rõhutan ja kriipsutan alla kolmevärvilise EYS-i mütsivärvi joonega, et meie korporantismil on väga sügavad traditsioonid mitte ainult Tartu tänavaliiklemises, vaid kogu meie avalikus tudengielus. Tuletagem kas või meelde selle juures vähekesegi ajalugu (ilus, hästimaalit minevik on ju alati kenam kui liig realistlik olevik ja traditsioonide suhtes ultrarevolutsioonäärne ning tume tulevik). Nagu teada, oli meie viimane 1343. a. jüriöö mäss puhtalt tollaegiste korporantide algatus, nende tekkid teoteti ja lõhuti siis hirmsasti ja kõik tervemaks jäänd värvimütsid ja paelad veeti härjavankritega

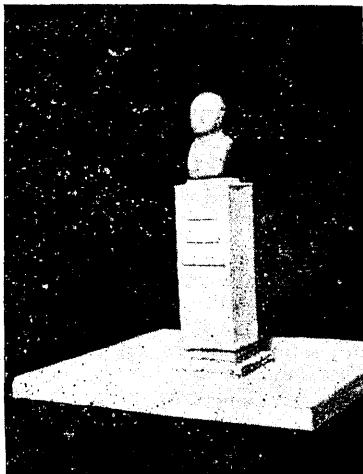
*) Trükivlg: lugeda libeda.

(raudteesillad muidugi olid sõja tõttu õhku last) ära Saksamaale, kus võitjad neid kui esteetiliselt väga keni asjakesi pärast aastasade jooksul ise lusti pärast kandsid. Niipea kui meie rahvas jälle vabamalt sai hakata hingama ja enese kasvatet õllemärjast ise tohtis osa saada, tulid rahva paremad pojad „Viliensisesse“ kokku ja panid oma isaisade tekkid pähe ning võtsid välja oma muistsed mõõgad „rapiirid“*), ja nad oleksidki saksa rõõvleilt ära sõdind võõra mütsi kandmise õiguse, kui Vene keiser poleks jumalakeeli vahele astunud. Paljud „Villensise“ tammed on endid võitluses eesti rahva olemasolu eest nii ohverdand, et on lõplikult saksastund, meeleheitlikule äratundele jõudes, et nad ei suuda olla eesti rahvusliku organismi küllalt väarikaks osaks. Ajaraamatud ei jutusta ja ka muidu on läbiuurimata (arvatavasti kui Kaarel XII verised sõjad saavad läbiuurit, meie ajalooteadlasil jääb mahti

*) See sõna on saadud endisest kujust rab-hiir (= raba hiirt), sest muistsed eestlased peletasid rabhiiridega oma põldudest söödikuid, hiiri ja rotte.

Dr. Fählmanni monumendi kavandid

Kujutava Kunsti Sihtkapitali võistlusel.

Autor Olev Tehvan. Tunnis-
tafi esikoha vääriliseks.

Autor Voldemar Ilus. Tunnis-
tafi teise auhinna vääriliseks.

järele, kuid tunneb vastikust raha-teenimiseks karjääritegemise vastu teenistusredelil. Lala kadetseb Kohru, kes ei tea, mis tähendab elada papa-mamma arvel, kes iga väljamangutud sendi puhul söimavad priisöödikuks, iga hilise kojutuleku puhul uulitsatüdrukaks, iga vastuõeldud sõna puhul tänamatuks krantsiks. „Ise aga elavad, et las' olla!

Kui raha oleks, sülitaks sääraseile vanemaile!

Kõikjal ning igal puhul painab Kohru mõte oma vaesusest. Ta on tüdinenud närusest virelemisest ülikoolilinna idiotismis. „Et ei jäänud villaseks maapoisiks ammulisui maailma vahtivaks, selle eest võlgnes tänu rahutuile aegadele. Kuulide vingumine ja naiste suudlused polee-

veda selgitada), millise kauge minevikujärgu traditsioonide elustamiseks ja XIX sajandi, mis kella ajal võeti „Viliensises“ uususeks oma auväärt mütsi kanda pääs ainult tulihooone all, mujal aga (tänaval, kõrtsis jne.) püksitaskus. Kuid olgu kuls on selle ajaloo tõe selgitamisega, see fakt ise on epohhiloova tähtsusega: ikka ja jälle on tõusnud noori tõeotsijaid ja -leidjaid, kes vanade ürgsoomeaegiste kodukordade põhjal on näidand, et **meie esivanemad on mütsi kandnud ikkagi pääs ja mitte taskus** ja et see geniaalne räsep, kes esimese mütsi on loond ja sellega pälvind kogu inimsoo tänu, on ta loond justament katma inimese pääd külma ja märja ja iga muu jumalanuhtluse eest. Need uue dogmi pooldajad on siis mitu korda marssind välja „Viliensise“ uksest hanemarsis „Oi makaroni“ saatel, on näidand tänamatult keelt „Viliensisele“ kui ürgeestilise värvideeide traditsioonikale kandjale ega ole öelnud aitähki. Aga ometi on just see asjaolu, et niisugune ilus

asi nagu värvimüts on salapärasel tasku peidus, maailma loomisest saadik olnud ürgjõuliseks tõukeks teda võtta säält välja ja teda pähe passida. Ergo — au „Viliensise“ taskumütsile!

Jätkem ajalugu ajaloolasile, puudutagem veel vaid eelajalugu. Niipalju kui üleilmlikorporantliku maailmakäsituse kohaselt teada, oli alguses ainult värvimüts. Ja siis sai pää, parajasti just nii suur, et mahtus sellesse mütsi. Ja pää sai täis suuri ideid ja kõrgeid aateid, millede kiirgusest tekliti värv pleekus või helendus või muidu teisendus vastavalt tema all käärivate aadete iseloomule. See oli algus. Pärast löi Taara selle värvikülla järele kuu ja tähed ning taevaaloatuse. Ja meie esiemade nobedad näpud võtsid muististe teklite värvidest eeskujuga oma imeliste kindakirjadele, vöödele ja sukasaärtele ja säärepaelule, millede heiklust imestame oma Muuseumis. Näeme, kuidas kõik läheb tagasi värvimütsile.

Värvimütsi mõiste, kantagu teda pääs või taskus, on aga sisult omakorda pea

risid hinge paremini koolipingi-tarkusest.“ Lihahimuline prouake võrgutas koolipoisi, joodi kirbuses ärkli-toas koos samogonni ning luuletati kuldsest Küprose viinast. Nõnda loopinud tükk-tükilt noorusideaalide „üleliigset ballasti“ elukeerise laine-tesse, püüab Kohr sundida ennast veendumusele, et „lõde on see, mille eest makstakse“. Kujutelmadega liialdades ongi sisendanud enesesse elumehe poosi, pidades ennast eriteadlaselikult kogenuks naiste suhtes.

Kõrts.

„Haisud: ölle, sibulaklops, suitsu ja w.-c kompoit Klirr! — puruneb klaas. Keegi oksendab endale pihku. Keegi tülitseb, keegi maksab uhke žestiga... Tänavapoeet pillub epigramme... Seanäku kaupmees graveerib peeglisse noolega läbistatud südame Üks korporant lööb teisele taldrikuga pähe. Sekka trummi tram-trarrah! ja O-oo, Baajadee re...“ Siin kohtab Kohr tšigiga vanahärrat, kellelt kuuleb loterii meelodist. Puris pääga ja ülespiitsutatud rahanälja tõttu hakkabki uskuma vanamehe võidumeetodisse. Tänaval kägistab ja loobib lumist porilõtsu vanamehele näkku, et presida välja saladust.

Kesiva pingutaiud tahtesunni lõttu oma loomulikus maitsetundes atrofierunud on *self made man* Kohr alkoholi järelmürgitusegi puhul veel nii kriitikalage, et perenaise vastu puhkenud iharuses suudab vaevalt taltsutada ennast.

(Järgneb.)

A. Suik.

täitsa identne korporantismiga. Värvimütslane miinus värvimüts on surelik liht-tudeng, kel vekseldas jalas ja vekseldas seljas. Jääb muidugi veel terve rida ilusaid ideid, mis lihtkodanik peab eriliselt korporantlikeks, kuid needki on auväärliste ürgeestiliste traditsioonidega — vähemalt niipalju kui palja silmaga võimalik jälgida, on nad iidsest ajast olnud omased juba meie kogu rahvusliku aatetiku hällile „Viliensisele“.

Võtame neist ideist näiteks kas või ühe rahvuslikult kandvamaid, mida hariilikult mainitakse päämiselt ühenduses päämütsi-korporatsioonidega — pummeldusaadet. Kõige vanem ja teenusrikkam rahvuslik tudengikõrts kõige laiemal letiga on ikkagi taskumütsi-korpis „Viliensises“, kuigi selle asutise üksikud aatelagedad villistlased on keesusäädust propageerides talle kahetsetavalt truudust murdnud. Ent erandid kinnitavad ju reeglid. Pummeldusaate kandvust lõbusa tudengliku äraolemise loomisel ei julge vist küll kõige barbaarsem metskaasvõitleja salgama tulla. Pääle

Edustuse koosolekud.

VIII Edustuse 3. koosolek 26. IV. 29. kell 21.

Koos 28 esindajat. Juhatavad ksv! ksv! Leesment ja Mihkla, protokollivad ksv! ksv! Palgi, Otti.

Päevakorras: 1. protokoll, 2 VIII Edustuse töökava, 3. eelarve pro 1929/30 a, 4. välis- ja lugemislaua toimikonna kodukorrad, 5. valimised, 6. läbirääkimised.

1.

19. IV 29. a Edustuse koosoleku protokoll kinnitatakse.

2.

Üldised sõnavõttud töökava puhul.

Ksv! Marmor avaldab soovi, et esimees annaks töökava kohta üldise ülevaate.

Ksv! Leesment: jooksvaid ülesandeid ja küsimusi ei ole mõtet siin hakata refereerima. VIII Edustuse kõigepealt jätkab endise tööd Üksikud punktid, mis sisaldavad uut, tulevad käsitusele niikuinii üksik-asjalisel lugemisel.

Ksv! Evert: Töökavas ilmub alalhoidlikkuse tendents, sest sissejuhatavas osas näidatakse tahet edasi arendada oma eelkäijate tööd ja püüdeid. Töökavas on 20 punkti ümber, kuid neid pole süstematiseeritud, vaid grupeeritud ainult teataval määral. Eelarve ja töökava pole kooskõlas. Töökavas ettenähtud tarvetel puudu-

vad sagedasti vastavused eelarves. Osaliselt on töökava liiga abstraktne. Teda tuleb võtta rohkem deklaratsioonina.

Ksv! Leesment: Esitatav töökava on Edustuse ajaloos teine. Eeskujuks sai olla ainult eelmine. Siin on lühidalt fikseeritud sihte ja ülesandeid, mida teostada. Praegust Edustust ja tema tööd ei saa võtta täiesti lahkuminevana teistest, vaid lülina teiste seas.

Ksv! Kull: Ka varemalt — juba esimestest aastatest peale — on esitatud töökavad. Mitte soovides küll näha töökava raamatuna, oleksime aga küll tahtnud, et ksv! esimees oleks iga punkti juures peatudes seletanud, kuidas ja millal seda tahetakse teostada.

Ksv! Marmor: Näib nagu võiks välja töötada Edustuse normaal töökava, mida võiks aasta-aastalt ikka esitada ja vastu võtta, sest praegusesse töökavasse sissevõetud punkte oleme näinud esinevat Edustuse algpäevist saadik. VIII Edustuse töökava on sama, mis VII Edustuse oma, ainult vähe

lahjem.

On näha teatud koha pealt tammumist. Välja on jäänud lause esimeses osas: „Selle garanteerijaks on Edustuse liikmete korrektne ja kaasvõitlejalik suhtumine üksteisesse ja asjalik töö.“ Mahult on töökava paisunud, kuid see on harvemast kirjast.

selle on ju niikuinii teada, et ligemal ajal ikkagi tuleb maailma ots (egas muidu baptistid viimasel valimisel energiliselt tikkund Riigikokku), sest suurte sabadega tähed teatavasti kogu aeg varitsevad maakera, ja pummeldus-aate kõrge püüd on see, et armas eesti rahvas ei peaks nägema neid maailmalõpuni elama jäävate õnnetute rahvatõugude ulumisi ja hambakristusi.

Sellega üheaegselt tuleb tahes või tahtmata puudutada teist „Viliensisest“ välja läind ja hiljemini mitte ainult meie korporatsioonile täiesti omaseks saand vaid ka paljudes tudengite meesseltsides maad võtnud kõrget naiste vihkamisideed. Selle aate rahvuslik siht on eelmisele lähedane. Vihkamine, hävitamine, lõpetamine — kas pole sel aatel veel ulatust? Meie rahvusfilosoof Jaan Oks on kahe sõnaga andnud sellele aatele definitsiooni: Ise viimane. Milline sügav mõte olla ise viimane, süvendet veel kõrgest püüdest hoida eesti rahvast nägemast viimse päeva

koledusi. Kõige liigutavam on näha, kuidas naised isegi kõigest oma õrnast jõust kaasa tunnevad sellele aatele ja naiskorporatsioonide ning osalt ka muude suitsetavate ja alkoholi rüüpävate naiskoondiste kaudu endid naiste vihkamisideega solidaarseks kuulutavad.

Neil paaril põhilaatel ja mul nende taolisil baseerub see üllas vaim, mis „Viliensise“ ringkondade kaudu on viimasel ajal juhtind meie tudengkonda. Võta kätte kas või viimasaegne „Üliõpilaslehtki“: selt õhkuvad vastu kodused ürgestilised kultuuritusetraditsioonid, kas või näit. eneseüllistuskust Akad. Meeskoori erinumbristest või eriti neist rohkest kirjutusist, mis käsitlevad tudengkonna organiseerimisküsimusi, kongressitamisi ja majanduslikke põhiprobleeme. On ju pääasi, et kõik oleks väliselt ilus ja sille, sest välimuse järele harilikult lihtsurelik hindab ja otsustab Sisemiselt on kõik pääliskaudne nagu peabki olema, sest ega sisemust ei nähta.

Ksv! Libe — Töökavale on vastu räägitud. Olen pettunud, et seda nii nõrgalt on tehtud. Literatuuri on selles töökavas vähem kui eelmises ja tal just puudub abstraktsus. Kui on ette heidetud, et eelarve ei ole töökavaga otseses sõltuvuses, siis tuleb arvestada sellega, et eelarve koostas eelmine Edustus, töökava aga praegune. Töökava peab olema laialdasem kui eelarve ja harama ka kaugemaid sihte. Osaliselt peame töökava püüdma teostada ka väljaspool eelarve piire. Nii on hädatarvilik üliõpilaskäsiraamatu väljaandmine ja loomulik selle sihi ettenägemine töökavas. —

Ksv! Marmor poolt etteheidetud kohapeal tammumine on tingitud eestkätt sellest, et eelmised Edustused pole oma töökavasid küllalt täitnud. Meie peame nad täitma. Ei ole kasu literatuurist ega võrtsitatud lubadustest. Käesolev töökava on pikem kui eelmine.

Ksv! Mägi — Pooldan esitatud märkusi töökava puuduste kohta. Etteheide VII-da Edustuse töökava sihis langeb etteheitjale endale tagasi, sest töökava esitajaks oli ksv! Treufeldt. Ksv! Marmor seletas, miks eelmine töökava näib lühem.

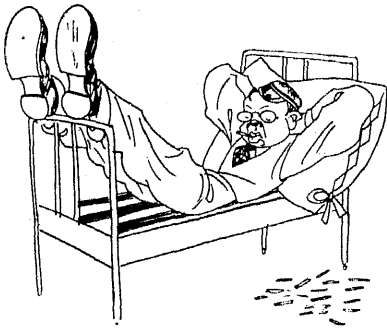
Ksv! Kull heidab ksv! Libe'dale ette, et see vähe huvitatud olnud eelmiste Edustuste tööst, ning luulelist mihinat ja faktide pea peale pöörarist.

Ksv! Roos teatab, et teda edas-

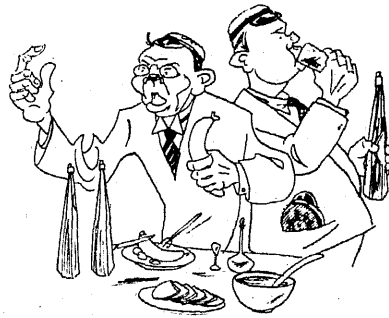
Nüüd viimaks veel küsimus, kuid võrra uus juhtiv element päämütsi-korporatsioonism üliõpilaskonnas suudab jätkata oma eelkäija taskumütsikorporatsioonismis oisaid traditsioone. Eelkäivast peaks selguma, et viimane on õieti välja kasvand eelmisest, sellepärast tal senniste töötraditsioonide väärrikaks jätkamiseks on loomulikult enam kui palju eeldusi. Salata ju ei saa, et praegu võimul olev korporatsioonism oma taktikalt jääb maha endiselt: ta on suureilma poliitika ajamiseks liig avameelne ja otsekohene ja laseb end paista niisugusena nagu ta on, ei oska end orneerida ega garneerida publikut tõmbavate meeliliigutavate ja südantülendavate välisühedega. Loodame, et ta sedagi õpib oma eelkäijalt. Ja siis on ta oma eelkäija väärne väes ja vaimus, teeb tudengkonna kasuks kõik, mis tarvis teha ja jätab tegemata, mida tarvis pole.

Quod erat demonstrandum: nutt on liigne, ohked asjata. Elu lähed oma rada, olgu see kõva või mäda. **Tridens.**

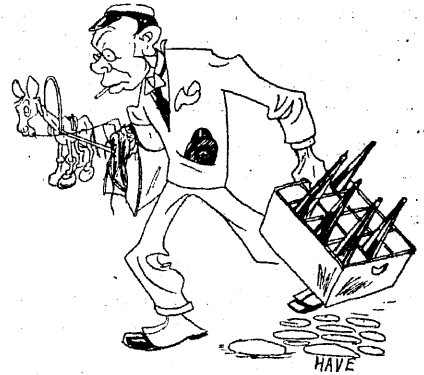
Ettepanekuid, kuidas teha Edustuse pikki koosolekuid mugavaks.

Hoolitseda kõlgiiti koosolijate puhkuse ...

... ja farvilisel määral ka nende ihufoiduse ees —

Ning siis võib Edustuse iga liige rahuliku südamega koosoleku ajaks oma toa ära anda ning kollida oma olemisega suurde saali.

didi huvitab näha, missugune see võrts on, mida tahetakse juurde panna tööle, aga mitte lubadustele.

Ksv! Mihkla — Töökavas on ju ülesandeid, mille teostamiseks tuleb veel otsida teid Etteheide süsteemi puudusest ei ole õigustatud. Iga punkt on omaette tervik küllalt. Nende sisuline ümberpaigutamine ei annaks midagi. Põhimõtteline alus ei muutu iga aastaga, sellepärast ka töökavas kestavad samad ülesanded, ja muudatused on uute juuretulekud

Ksv! Libe — Töökavast on teostatav niipalju, kui palju Edustus tõesti tahab ja suudab. Terve Edustuse töö on ju lõpuks ainult võistlus, kus igaüks püüab kõige paremat kätte saada üliõpilaskonna kasuks. Selles positiivsuse vaimus peaks töö käima, aga mitte muutuma jalataha panemiseks sihtide kaastaotlejale, et sellega siis endale rohkem omistada teeneid. Kui on töökavas midagi negatiivset, siis arvustame seda, positiivset aga ainult konkretiseerime! Kui on lahkarmamisi üksikpunktide interpreteerimisel, siis lahendame neid.

Ksv! Evert leiab vastolud ksv! Libe'da seletuses, kuna see alguses tähendanud, et töökava teostatakse, pärast, aga kindlasti ei tea, kui palju suudetakse.

Ksv! Leesment — See töökava on terve Edustuse töökava ja tema teostamise võimaluste eest vastutab kogu Edustus.

Töökava üksikasjalisel arutusel ksv! Marmor esimese punkti juures soovib kangesti näha Edustuse liikmete korrektse ja kaasvõitlejaliku suhtumise konstateerimise sisesevõtmist, mille erilist fikseerimist peetakse küll ülearuseks ja enesestmõistetavaks, kuid võetakse viimaks vastu Edaspidi

üksikute punktide juures selgitatakse üliõpilaskonna põhikirja ümbertöö-

tamise vajadust, kuna see praegusel kujul ei sobi ülikooli seadusega ja on liigaliteratuuririkas. Rõhutatakse üliõpilasmajade ja korterite ehitamise algatamise vajadust. Vaideldakse loterii sissetulekute määramise kallal. Uueks punktiks on ka töökavasse võetud üliõpilasköögi reorganiseerimise küsimus üliõpilaskonna oma ettevõtte. Teravasti rõhutatakse üliõpilaskonnamatukogu tarvet ja otsitakse lahendust ka vastastikusest laenutamisest.

„Üliõpilaslehe“

puhul on ksv! Roos väga huvitatud, missugused konkreetsed kavatsused on uuel toimetusel ses suhtes. Tahab teada saada, missuguse suuna võtab „Üliõpilasleht“.

Ksv! Libe — „Üliõpilaslehes“ on tähtis sisu, mitte suun. Siuliselt tahan rõhku panna teadete ja materjalide mitmekesistamisele. Konkreetsest üldisest suunast on esialgselt kindel niipalju, et „Üliõpilasleht“ peab olema erapooletu. Siiani on liiga palju ühes suunas näageldud. Seda näitavad ka Edustuse töö tagajärjed.

„Üliõpilaslehe“ renoveerimise küsimus on analoogiline Eesti Üliõpilaskonna ühismeele levimise küsimusele.

„Üliõpilasleht“ peab kõige pealt võitma lugejaskonna ja siis ka tellijaskonna. (ksv! Mägi kas eesti üliõpilased seda lehte ei loe.)

Ksv! Roos heidab ksv! Libe'dale ette „Üliõpilaslehe“ mõistest valesti arusaamist ja arvab, et ksv! Libe pole lehte lugenud ja ei teagi millest seal räägitakse.

Peale endise ja uue toimetaja omavaheliste „viisakuste“ avalduste vahetatakse mõtteid „Üliõpilaslehe“ ilme kohta, kus ksv! Roos heidab ette eriti organiseraatoritele lehte mitmetellimist.

Õpperahastvabastamise

küsimuse juures ja selle alandamisküsimuses välismaalaste rõhutatakse ühelt poolt vabastatute arvu suurendamise, teiselt poolt stipendiumiite rohkendamise tarvet.

Üliõpilaskäsiraamatu

puhul lähevad arvamised lahku, kas see peab olema orienteerimisvahendiks kõige pealt ülikooli õppetöö suhtes või ka üliõpilaskonnamatukojaga j. n. e. kohta.

Ksv! Marmor teeb ettepaneku tegevuskavasse võtta ka

ankeet üliõpilaste majandusliku

olukorra kohta. Sellepoolt kõnelevad ksv! ksv! Kulli ja Evert. Vastuvaidlevad ksv! ksv! Libe ja Tubarik, kes näitavad, et ei ole mõtet enne asuda uue ankeedi kallale, kui pole läbi töötatud vana ja ammutatud sealt kogemusi.

Seltsid teatavad, et nad võtavad vana ankeedi läbitöötamise oma peale.

Ksv! Marmor ettepanek saab poolt 10 ja vastu 10 häält. Seega mitte vastuvõetud.

Ksv! Kulli ettepanekul võetakse töökvassse

Üliõpilaskirjastuse

teostamine. Vaidlusi tekitab ksv! Kulli ettepanek võtta töökavasse hinnaalandamise hankimine üliõpilastele raudteedel. Ksv! Libe'dale tehakse etteheiteid, et see seda küsimust liiga väikseks peab töökavasse võtmiseks ja arvatakse, et ta vastu vaidleb ettepanekul ainult sellepärast, et see esitatud opositsiooni rühma poolt.

Ettepanek võetakse vastu (poolt 13, vastu 2).

Päevakorra punkti lõpus seltside rühm avaldab soovi, et töökava üksikute punktide teostamise seisukohast seatakse vastavasse krono-

logilisesse järjekorda, või vähemalt ära märgitakse, missugused punktid tulevad kõige pealt teostamisele. Teisalt peetakse sarnast nõuet bürookraatlikuks ajaraiskamiseks ning töö tõkestamiseks, kuna iga töökava punkt iseenesest võimaldab arusaamist, millal teda võimalik ja tarvilik täita.

Töökava võetakse vastu. Ettepanek punkte kronoloogistada saab poolt 10 vastu 10 häält, seega mittevastuvõetud

Punkt

3-na tuleb eelarve.

Oli selgunud, et eelarve põhjenduste osas oli mõni viga korrutamises ja liitumises.

Ksv! Mägi arvab, et seda eelarvet tõeliselt ei saa võtta, sest seda ei kinnitaks Ülikooli Valitsus

Ksv! Marmor leiab, et eelarves mõned arvud on lihtsalt rumalalt vale. Soovib arvude kokkuarva jaid algkooli.

Kuna vead esinevad ainult üksikpõhjenduste osas, tehakse 15 min. vaheaeg asja kohta selgusele jõudmiseks. Vaheaeg venib pikemale.

Vaheaja järele ksv! Leesment teatab tehtud parandustest ja selgitab mispärast vead sisse sattunud.

Endise Edustuse poolt vastuvõetud eelarve lükkas Ülikooli Valitsus tagasi, kuna ei leitud võimalik olevat nii suurt kulude osa katta.

Eelarve uuesti Edustusele esitamiseks oli vaja seda vähendada umbes 25% võrra.

Üksikosades, nii majanduskuludest j. t. sai talitatud lihtsalt nii, et eelarve viidi tagasi läinud aasta eelarve piirideni. Kuna arvestasime seltside rühma nõudega, kes tahtsid eelarve esitamist väga kiires korras, siis ei olnud võimalik üksik peatükkide juures mineva-aastast eelarve kontrollida. Mineva-aastane eelarve oli vastu võetud Edustuse poolt ja esitatud Ülikooli Valitsusele. Talitamine heas usus, et see peab korras olema. Kui võib praegusele üliõpilaskonna juhatusel midagi etteheita, siis ainult seda, et ta usaldas mineva-aasta seltside poolt koostatud, vastuvõetud ja Ülikooli Valitsuse poolt kinnitatud eelarve osi ja mitte järele ei kontrollitud.

Etteheited aritmeetika mittetundmises algkooli piirides langevad sellega tagasi seltside eneste peale. Kõik olulised vead on just mainitud eelarve osades. Mitteolulised kirjutamise vead on tekkinud kiirustamise tõttu. Nii on kirjutatud „Kr. 20.000“ ja pärast ümber parandatud küll, aga väga nõrgalt. J. m. t. Ka siin on seltside kiirustamisel kindlasti rohkem süüdi kui Üliõpilaskonna juhatusel.

Seltside esitajad Marmor, Kull ja Evert nõuavad eelarve tagasivõtmist

Ksv! Leesment tähendab, et seltsidel nüüd eelarvega aega küll, aga eelmisel koosolekul leiti asi väga kiire olevat

Ksv! Marmor — see on demagoogia!

Ksv! Roos — Kui kusagil juhtunud midagi ebaõnnestuma, siis katsetakse sellest mööda hiilida. Esimehe teguviis on ebamehelik.

Ksv! Leesment leiab, et ksv. Roos'i sõnad on tema kohta haavavad ja nõuab nende tagasivõtmist. Juhatama asub ksv! Mihkla.

Ksv! Marmor arvab, et ksv! Roos'i väljendis olevat

ainult hinnang.

Edaspidises vaidluses tarvitab ksv. Roos esimehe kohta titlust „isik“.

Ksv! Libe nõuab ksv! Roos'i sõnade tagasivõtmist ja korrale kutsumist. Vastav ettepanek kukub läbi. Hääletamisel jääb otsustamata ksv! Leesment'i nõue ksv! Roos'i sõnade tagasivõtmise kohta, (poolt 9, vastu 9, uuekordselt lugemisel poolt 10 vastu 10)

Eelarve lükkatakse edasi järgmiseks koosolekuks.

Välisloimkonna kokukord.

Aruandjaks on ksv! Paalmann. Ksv! Kull teeb ettepaneku täendada kokukorda löikega, mille järele kõik üliõpilaskonna kavatsused mis on ühenduses välismaade üliõpilaskonnadega, antakse enne otsustamist tingimata läbivaatamiseks välisloimkonnale. See ja paar teist parandust lükkatakse peale pikemate läbirääkimiste tagasi.

Ksv! Kull ja Marmor deklareerivad, et nemad, kuna tagasilükatud nende parandusettepanek, loobuvad edaspidistest ettepanekutest. Välisloimkonna kokukord võetakse vastu muudatuseta esitatud kujul.

Lugemislaua toimkonna kokukord.

Aruandja ksv! Paalmann.

Ksv! Kull leiab rea tühikuid kokukorras. Puudub kokukorras toimkonna asjaajajate loetelu, ajalehtede ja ajakirjade nimestikkude kokkuseadmise ja alalhoiu kord. Mõningaid paragrahve on tarvis muuta.

Ksv! Leesment oletab võimalust, et tühikuid on olemas, kuna üldtoimkond oli sunnitud kokukorda kiiresti läbi vaatama, sest seda varem ei olnud tehtud, olgugi et seltside jutu järele see kokukord pidi üldtoimkonna poolt olema vastu võetud. Pikemaajad läbirääkimisi tekitab seltside rühma osavõtu asjalikkuse probleem kokukorra arutamisel, kuna nad olid loobunud tööst eelmise kokukorra puhul.

Kell 8.50.

katkestatakse koosolek

kell 10-ni seltside rühma ettepanekul.

Peale rea paranduste ja muudatuste esitatakse kokukord vastu võtmiseks esimesel lugemisel.

Esimees teatab, et Edustusest on lahkunud ksv! Johanson ja asemele kutsutud ksv! Frey. Sellega on vabanenud majandustoimkonna liikme koht

Seltside rühma poolt teatakse, et nad endiselt loobuvad end valida laskmisest. Valitakse majandustoimkonna liikmeks ksv! Frey.

Üliõpilasköögi reorganisatsioonikomisjoni valitakse ksv! ksv! Tubarik, Palgi, Tiks.

Koosolek lõpeb kell 21²⁵.

VIII Edustuse 4. koosolek. 3. V. 29. kell 21,00.

Koos 28 esindajat. Juhatab ksv! Leesment. Protokollivad ksv! ksv! Palgi ja Oti.

Päevakorras: 1. Protokoll, 2. 1929/30 a. eelarve. 3. Fraternitas Slavica ja Fraternitas Aeterna konflikt. 4. Välisloimkonna kokukord. 5. Osavõuküsimus Soome üliõpilaskonna kevadpidustustest. 6. Läbirääkimised.

Päevakorras jäetakse ära eelmise koosoleku protokollikinnitamine, kuna ei ole lõpule jõutud selle valmiskirjutamisega, ja Fr. Slavica ning Fr. Aeterna vahelise konflikti küsimus, kuna vastava küsimuse uurimiseks toimikond polnud oma tööga valmis saanud. Punkt 1. äräjämise vastu vaidlevad ksv! ksv! Kull, Evert, Marmor ja Roos, kes soovivad protokollis osaliselt ette kanda. Ksv! Marmor soovib hakata kalkuleerima võimalusi, et Edustuse koosolekud saaks edespidi stenograferitud.

Ksv! ksv! Everti ja Kulli allkirjadega esitatakse juhatusel

arupärimine:

„Üliõpilaskonna kevadpidustustel 1. mail 1929 a. Vanemuises oli korraldatud peoruumides (vähikes saalis) alkoholi einenäudele ja viinaga. Kuna üliõpilaskond asub seisukohal, et kõik tema ettevõtted ja pidustused peavad teostuma ilma alkoholita, siis palume juhatuselt vastust: 1. kas oli juhatusel kui pidustuste ametlikul korraldajal teada eelpool nimetatud väärnähtaj, 2. kui oli teada, millised sammud astus juhatus selle kõrvaldamiseks, 3. kuidas mõtleb juhatus reageerida sellele üliõpilaskonnale halba varju heitvale sündmusele.“

Ksv! Evert teeb ettepaneku võtta arupärimine veel sama koosoleku päevakorda.

Ksv! Kull leiab, et Üliõpilaskonna kevadpidustusel on eksitud Edustuse otsuse vastu, mille järgi tunnustatakse karskuse põhimõtet avalikudel esinemistel.

Ksv! Libe arvab, et asja selgitamiseks ja materjali hankimiseks on

Kristlikkude Üliõpilaskoondiste Suvikonverentsiks

3—7 juulini Porkuni lossis.

Eelmiste aastate eeskujul korraldavad ka tänava Kristlikud Üliõpilaskoondised Suvikonverentsi, mis peetakse 3.—7. juulini ilusas Porkuni lossis.

Teemideks on: „Noorus ja elutõde,“ „Mis on minu oma elutõde,“ „Kuidas uuendan ma oma elutõde elavaks jõuks,“ „Kas evangeeliumi tee viib vanglasse või vabadusse,“ „Kristus ja isik.“ Need küsimused tohiks olla iga sikliku elu kesksed küsimused. Imavaate ja religioosse seisukoha peale vaatamata. Sarnaseks aruandeks ja kokkuvõtteks peame võtma aega. Teemidele refereerivad sel konverentsil peamiselt esitajad nooremate ridadest, see peaks ka eriti noori osavõtuks ergutama.

Kogugem siis, sõsarad ja velled, askeldava linna, tolmuste kurrortide ja madalate tarede rikkuvast õhkkonnast ning ka teie, vähesed õnnelikud, oma päikeselis-

test kodudest — paariks päevaks Porkuni haljendavate põldude keskele ühiselt vahetama häid mõtteid, hingama puhast õhku, koguma uut jõudu ja süütama uusi tulesid. Palju võimalusi süvenemiseks ja lustlikuks ajaviiteks pakub Porkuni kaunis ümbrus ja palju võimalusi selleks on ette nähtud ka konverentsi kavas.

Porkuni loss asub 6 kilomeetrit Tamsalu jaamast keset põlist

parki, ilusa järve kaldal. Loodame, et õige rohkesti kaasvõitlejaid teda külastab 3.—7. juulini.

Konverentsi maks ühes korteri ja ülespidamisega on Kr. 1,25 päevas, kogu aeg Kr. 5.

Kaasa palutakse võtta ka linad, vaip ja padi.

Lähemate teadete saamine ja konverentsiks ülesandmine suusõnaliselt ja kirjalikult on Üliõpilasmajas Kristlikus Üliõpilaslüdis.

tarvis juhatusele aega anda ja ei poolda küsimuse sama koosoleku päevakorda võtmist.

Ksv! Everti ettepanek lükatakse tagasi ja otsustatakse arupärimist jätta järgmise koosoleku päevakorda nädala pärast.

Mitmendal lugemisel on Välislistokonna kodukord?

Tõstetakse üles küsimus, kas välislistokonna kodukord on esimesel või teisel lugemisel, kuna esimesel lugemisel ei ole ta saanud poolt mitte $\frac{2}{3}$ hääli, Edustuse kodukord aga nõuab, et kodukorra vastuvõtmisel peab see saama $\frac{2}{3}$ hääle enamust 2 kordsel lugemisel.

Ksv! Libe arvab, et Edustuse kodukorda võib tõlgendada nii, et paragrahv 27-mas ettenähtud määruste otsustamisel nõutakse $\frac{2}{3}$ hääle enamuse saamist, kaks korda 3-mest lugemisest.

1.

Eelarve.

Aruandjaks on ksv! Rebane (laekahoidja). Ksv! Mihkla juhhib tähelepanu asjaolule, et eelarvet on vähendatud eriti välisreiside ja välisinformatsioonide arvel, vähem kultuuriliselt toetusil.

Majapidamissummad on pea muutmatud.

Edasi juhatab koosolekut ksv! Mihkla.

Ksv! Marmor toonitab üles Üliõpilaskonna palgalise sekretäri vajadust, kuna Edustuse isiklik koosseis muutuv ja vahelduv, mis töö stabiilsusele kahjuks.

Ksv! Evert leiab, et eelarves mõned summad liig bürokraatlikult täpsalt arvestatud.

Ksv! Marmor seletab, et **färpentlin olevat hää rohi** grammi ja kilogrammi viisi, aga ei poolda, et seda eelarves ette nähakse naelaviisi. Peab soovivat, et oleks esitatud ka tulude eelarve.

Ksv! Leesment — sentidega arvestamine eelarves on tingitud kalkulatsioonide põhjendusist, kuna riskant oleks olnud aritmeetilisi tehteid ümmarguseks teha ja sellega jällegi võimaldada etteheiteid.

Korralisi tulused on meil ainult ülilooliit. Käesolev eelarve on kõige pealt nende kasutamise näitamiseks. Peale nende on ju küll erakorralisi sissetulekuid, näituseks 1. detsembri peost, kuid nende sissetulekute näitamine kuulub erakorraliste tulude eelarvesse.

Ksv! ksv! Evert ja Roos arvavad, et eelarve oleks oma ilmet palju täpsam ja korralikum, kui oleks esitatud olnud ka tulude eelarve.

Ksv! Leesment juhhib tähelepanu asjaolule, et sama eelarve samal ajal on juba korra Edustuses ees olnud, nii et nende soovidega saaks arvestada küll edaspidi, aga mitte selle eelarve vastu võtmisel.

Ksv! Mägi poolt tõstetakse üles küsimus, kas käesoleva eelarve vastuvõtmine pole mitte Edustuse endise otsuse muutmise, kuna 1929/30 a. eelarve juba korra vastu on võetud, Järelilikult peaks see nüüd saama $\frac{2}{3}$ hääle enamust.

Ksv! Leesment — Endises suuruses esitatud eelarve lükati ülilooli valitsuse poolt tagasi ja ei pääsenud kinnitamisele. Sellega on Edustuse otsus annulleerunud. Käesoleva eelarve vastuvõtmine ei tarvitse siis ständida Edustuse endise otsuse muutmise korras.

Küsimus tekitab veel pikemaid vaidlusi, kus muuseas ksv! Marmor tarvitab Edustuse otsuste arvustamisel sõna „rumalused“.

Ta kutsutakse korrale.

Edasi huvitab ksv! Marmorit, kuidas ikka lugu on **färpentniga**

ja rahuldub alles siis kui ksv! Mihkla talle kinnitab, et naelu saab ka ümber arvata kilogrammideks.

Ksv! Kull soovib välismaaliste sõitude ja välismaaliste informatsioonide summade kärpimist. Arvab, et Budapesti elukallidus on liiga kõrgelt võetud.

Ksv! Marmor soovib olla kokkuhoidlikum välisesindusega ja summad kokku hoida siseelu korraldamiseks.

Ksv! Leesment näitab, et välisesinduste summad on niikuinii püütud kärpida minimaalsuseni. Elukalliduse kalkulasioonid kongressidel põhinevad täpsail kogemusel ja aruandel. Välisinformatsioonide ja sõitude arvel on kärbitud poole võrra. Siseelu korraldus on tähtis, aga ka välisinformatsioonist ei saa kuidagi loobuda.

Ksv! Roos arvab, et välismaale sõit on säärane hüve, mille eest iga sõitja peab ka omast taskust juurde maksma. Toonitab kokkuhoiu tarvet.

Ksv! Libe — Kokkuhoid on kasulik sõna, mida seltside mehed tarvitavad siis, kui neil summade kärpimiseks pole ette tuua konkreetseid põhjendusi. Ei ole loomulik, et välismaale esindajatena pääseksid ainult majanduslikult jõukad ksv! Mõni välismaale sõit võib tasuda end mitmekordselt, sest see võib soodustada mõnegi välismaise stipendiumi saavutamise Tartu üliõpilaskonnale.

Ksv! Marmor arvab, et korporandid kaitsevad välisesinduse summad sellepärast, et nad ise tahavad ikka esineda ja esindada. Arvab ksv! Libe'dale vastu väeldes, et mittekorporantide põhjendused olevat koguni sisukamad. Kurdab, et radikaalide rühm on nii väike, et pole lootat, et seal esitaja saadetakse.

Peale pikemate vaidluste võetakse vastu ksv! Kulli poolt esitatud kolmest ettepanekust üks, mis vähendab välisüliõpilaskondade külastuste arvet.

Ksv! Marmor'i poolt tehakse ettepanek ajakirjade köitmise summa kanda üle käsiraamatukogu arvele, mis vastu võetakse.

Samuti ksv! Kulli ettepanek lugemislaua toimkonna summade samasse ülekandmise suhtes.

Ksv! Marmor'i huvitab „Üliõpilastele“ majanduslik külg ja tasuvuse küsimus.

Ksv! Libe — Loodan, et läheb korda „Üliõpilastele“ majanduslikku külge lõsta.

Peale üksikute väiksemate paranduste ja parandusettepanekute, mis osalt vastu võetakse, osalt tagasi lükatakse, teeb ksv! Evert ettepaneku, et igakordsel üksikutele organisatsioonidele toetuste määramisel teeks seda Edustus, mitte Juhatus.

Palju kõnet annab eitenägemata kulude peatükk matuste ja välisküla-

liste vastuvõtu kohta, mida tahetakse eelarves ümber paigutada.

Ksv! Libe teatab, et ta vastu hääletab säärasele plaanile summade ümberkombineerimisele.

Ksv! Marmor arvab, et ksv! Libe'dal on kindlam ikka ette ära määrata oma hääletamisviisi, muidu võivat korduvalt juhtuda, et ta vastu hääletab omi sõnadele.

Ksv! Libe — Kunas olen ma vastu hääletanud oma hääletamis-motiividele?

Ksv! Marmor — Ka eelmiselgi koosolekul.

Ksv! Libe — Missuguse päevakorra punkti puhul?

Ksv! Marmor — Pea iga päevakorra punkti juures!

Ksv! Libe — Teie valetate.

Ksv! Marmor — Konstateeriu seda edaspidi protokollis vastuvõtmise juures ja juhin teie tähelepanu sellele. Eks me siis näe, kes valetab? Eelarve lõpulikul vastuvõtmisel teatab ksv! Kull — kuna seltside esindajate poolt tehtud parandused pole vastu võetud, hääletame eelarve vastu.

Ksv! Libe — Hääletan terve eelarve poolt, olgugi et olen hääletanud ka mõne seltside paranduste poolt. Lõpuks tehakse veel mitmesuguseid ettepanekuid eelarve läitmise ja erakorraliste tulude eelarve kohta, mis aga ei leia üldist pooldamist ja arvatakse kas mitteolulisteks või kodusõnades juba fikseerituiks.

2.

Välisloimkonna kodukorra

arutusel tekib vaidlusi küsimus, mitmendal lugemisel see kodukord õieti on. Võetakse vastu ksv! Everti ettepanek, et tarvitataks kolmekordset lugemist. Kuna selgub, et eelmisel koosolekul kodukorra lõpulikul vastuvõtmisel oli hääle lugemisel tehniliselt eksitud, pannakse

kodukord esimesel lugemisel hääletamisele.

Ksv! Kull — Seltside poolt teatab hääletamis-motiivide kohta, et hääletame vastu, kuna meie sisulisi parandusi ei võetud arvesse.

Hääletamisel saab kodukord poolt 8, vastu 7 häält.

Juhataja konstateerib, et kodukord esimesel lugemisel vastu võetud, kuna ta nõuab kvalifitseeritud enamust ainult kahel lugemisel kolmest.

Ksv! Mägi protesteerib selle vastu, kuna arvab, et siin on tarvis kvalifitseeritud hääleteenamust. Järgnevat ägedate sõnavõitude kestes kutsutakse ksv! Kull kaks korda korrale.

Ksv! Libe — Ei näe väljavahetid olevat, et kodukord sarnase meeoleu juures saaks niipea vastu võetud. Kuid on tarvilik, et oleks mõned juhised, kuidas toimida seni kodukordades mitteettenähtud olukordades.

Teen ettepaneku võtta käesolev välisloimkonna kodukord välisloimkonnale ajutiseks tegevuse juhinõriks. Ettepanek võetakse vastu 8 häälega, 7 vastuseismisel.

Ksv! Evert arvab, et ka see ettepanek oleks pidanud saama $\frac{2}{3}$ hääle enamust.

Ksv! Mägi ähvardab teisi samme astuda.

Ksv! Leesment: See otsus pole kuigi oluline. Välisloimkond on käinudki juba selle kodukorra järele, ja see on ainult täienduseks endisele kodukorrale.

Soome üliõpilaskonna kevadpidustuste esitajana otsustatakse paluda ksv! Virve Huik ning vill Erik Laid.

Akadeemilisele Meeskoorile otsustatakse määrata toetusena 100 krooni.

Eesti Üliõpilaste Karskuse Ühendusele on määratud juhatus otsusega väliskülastaliste vastuvõtuks 50 krooni.

Ksv! Leesment teatab, et juhatus on Soome stipendiaatidena soovitanud ksv! Suiki, Taeli ning üheväärselt Adams'i ning Palm'i.

Koosolek lõpeb kell 5⁰.

VIII. Edustuse 5. koosolek 10. V. 1929. a.

Koos 23 esindajat. Juhatavad ksv! ksv! Leesment ja Mihkla, protokollivad ksv! ksv! Palgi, Vahrberg.

Päevakorras: protokollid, juhatus teadaanded — Fr. Slavia ja Fr. Aeterna konflikt. — Eelarve pro 1930/31 — S.E.L.L.-i keskbüroo istungi resolutsioonid — Lugemislaua toimkonna kodukord — Läbirääkimised.

Mõlemate protokollide ettekandmine kestab kella 1-ni 6. Seltside poolt esitakse rida parandusi ja täiendusi, mis aga kohati vaidlusi tekitavad, kas need parandused esitatud protokolliga võrreldes kirjeldavad asjakäiku õigemini. Tehakse isegi ettepanek protokoll vastu võtta reservatsiooniga, et pärast oleks võimalik parandada ilma protokollis koosolekul ette kandmata. Korporatsioonide esindajad leiavad, et protokollid tulevad kinnitamisele otsekohe koos konkreetsete parandustega, ja et protokoll on võimata vastu võtta, kui ei ole teada, missugusena ta lõpulikul jääb. Protokollis vastuvõtmise edasilükkamist järgmise koosolekuni vahepeal paranduste tegemiseks ja selle uuesti ettekandmist ei pooldanud ka seltsid. Lõpuks kinnitatakse mõlemad protokollid koos konkreetsete parandustega.

Juhatus teadaanded.

Esimees teatab, et vill Laid ei saa osa võtta Soome üliõpilaskonna kevadpidustustest. Kuna oli otsustatud eelmisel koosolekul saata üks mees- ja üks naiskaasvõitleja, siis päneb juhatus ette sinna saata välisloimkonna juhataja ksv! Paalman.

Ksv! Roos — Otsus oli paluda stipendiaate seda ülesannet täita, nüüd tuleb kogu esitus jätta ühe hoolde. Ei poolda siit esitaja saatmist.

Ksv! Leesment — Endise Edustuse otsus oli saada kaks esitajat, üks mees ja üks naiskaasvõitleja. Teist meesstipendiaati Soomes praegu ei viibi.

Ksv! Libe — Valisime Soome stipendiaate heas usus, et neil võimalik esineda on. Ksv! Roos'i seisukoht ei ole pooldatav. Soome üliõpilaskonna kevadpidustused ei ole meie üliõpilaskonna esindajatele mitte ainult pidupäevad, vaid ka tööpäevad. On tarvis otsida ligemat kontakti ja informatsiooni. Kellel hõimuküsimus vähegi südamel, peaks aru saama olukorrast. Ülesannet, mille täitmiseks on määratud kaks, ei suuda praegusel puhul õiendada üksainus, pealegi veel naiskaasvõitleja.

Ksv! Evert — Meil jääb konstateerida, et sõidab ainult üks esindaja.

Mis rahtis ksv! Libe sellega ütelda,

et sõidab ainult üks ksv! ja „pealegi naiskaasvõitleja“?

Ksv! Marmor — Kulude kokkuhoiu mõttes ei saa siit esitajat saata. Soomes on veel ksv! Suik. Meie ei saa naiskaasvõitlejat allahinnata. Võiks paluda teda esindama.

Ksv! Roos — Ühe esindaja saatmisest ei olene veel hõimuküsimus. Esindajaks võib olla sama hästi mees kui naiskaasvõitleja. Ksv! Libe'da näiv seisukoht, et naiskaasvõitleja ei või esindada sama hästi kui meeskaasvõitleja, on imelik. Naisesindaja on samaväärne kui meesindaja.

Ksv! Kull — Endist otsust, et peaks olema üks mees ja üks nais-esindaja võiks muuta. Soo küsimus ei ole tähtis.

Ksv! Libe — Minu ütetus „pealegi naiskaasvõitleja“ tähendab seda, et tuleks ka kindlasti üks meeskaasvõitleja saata, sest

Soomes tuleb kokkupuutumist nii meeste kui naistega,

ja palju produktiivsem ning asjalikum on jutt samasoo esindajate vahel. Kuna Soomes pole meesstipendiaati, tuleks siit saata. Kahe naiskaasvõitleja aset saab täita üks naiskaasvõitleja. Ühe mehe ja ühe naise aset mitte.

Ksv! Evert — Ksv! Libe'da sõnade selge sisu on see, et võib olla meesindaja üks, naisesindaja mitte.

Ksv! Seemann — Herra Libe'da mõtteavaldis, et kaks naist ei saa hõimu töö alal seda korda saata, mis üks naine ja üks mees, ei ole mille-gagi põhjendatud. Võib-olla on tal nende vastu midagi. (Ksv! Libe — Mitte midagi meeldivuse seisukohast).

Sinasõpruse joomine

läheb meestel kiiremini, aga see on ka vist ainukene, mis oluline.

Hääletamisel võetakse vastu ette-

panek saata esindajaks ksv! Paalmann (10 häälet poolt, 9 vastu).

Ksv! Kull — See on endise Edustuse otsuse muutmise ja nõuab $\frac{2}{3}$ hääletenamust. Järelikult pole ettepanek läbi läinud.

Ksv! Libe — Iga koht, kust vastav isik keeldub, jääb vakantseks. Vill! Erik Laid on keeldunud, asemevalimine on loomulik ilma kvalifitseeritud hääle enamuseta.

Juhataja konstateerib veel kord, et ettepanek on vastu võetud.

Ksv! Marmor protesteerib kõvasti otsuse maksvuse ja juhataja konstateerimise vastu, arvab aga siiski, et kui ksv! Paalmann sõidab omal kulul, on ta esindajaks olek loomulik.

Ksv! ksv! Evert ja Roos kõnelevad

kokkuhoiu mõttest

esindaja saatmisel.

Ksv! Kull — Kuna üliõpilaskonna juhatus ja esimees ja tema mõtteosalised järjekindlalt ignoreerivad kodukorda ja põhikirja, oleme otsustanud esineda profestiga „likooli valitsuse ees.“

Ksv! Paalmann teatab, et loobub tarvitamast Edustuse summasid Soome sõiduks.

Fraaternitas Slavia ja Fraternalitas Aeterna vaheline konflikt.

Vastava — koosolekule ilmunud — uurimiskomisjoni tööst annab aruande ksv! Maandi, kes esitab kokkuvõtte insidendentist ja komisjoni töö tulemustest. Aruandja konstateerib, et kogu tegevus on sündinud üksikute isikute ja hiljem gruppide algatusel ja vahel. Asjaosaliste üliõpilaskonnaorganisatsioonide eestseisused (resp. organisatsioonid) selles asjas teadlikud ei ole olnud. Üliõpilaskonna uurimismaterjali põhjal ei ole selgitatud ksv! Hahni süü — sellest küljest lähevad Edustuse uurimiskomisjoni töötulemused lahku Ülikooli valitsuse omast.

Ksv. Kull leiab, et komisjon ei ole esitanud töötulemusi ja oma seisukohti.

Ksv! Maandi — Komisjoni aruanded ja töö tulemused on esitatud.

Ksv! Marmor heidab komisjonile ette, et see alles siis asjaga lõpule jõudnud, kui Ülikooli valitsus juba seisukoha võtnud.

Ksv! Kull kordab sama ja selgitab igapidi, kuidas see üliõpilaskonna hääle nimele kahjulik, kui arveid õiendatakse füüsilise jõu abil. Esitab kava, et tuleb abinõusid leida, 1) et sarnased ebaakadeemilised talitusviisid kaoksid, 2) kui esinevad, siis asjaosalisi karistada, 3) asjaosalised organisatsioonid peaksid oma liikmeid karistama.

Ksv! Treufeldt (uurimiskomisjoni juhataja) selgitab, et komisjon pole otsustanud esitada Edustusele mingisuguseid ettepanekuid, kuna Edustus ei ole karistusvõimas. See kuulub Ülikooli Valitsuse alla. Asja selgituseks võtavad veel sõna,

sisulisest küljest, ksv! ksv! Villamoff ja Muischnek.

Ksv! Libe juhib tähelepanu asjaolule, et Fr. Slavia ja Fr. Aeterna liikmete süüid on umbes ühe suurused, karistused aga lahkuminevad, laidab, et Fr. Aeterna on asunud asja lahendamisele nii ebaakadeemiliselt ja puhunud skandaali nii suureks.

Pikkade sõneluste järele pannakse ksv! Kulli poolt ette resolutsioon:

Üliõpilaskonna Edustus läbi harutades ettefulnud ebaakadeemilise ülalpidamise ja füüsilise jõu tarvitamise korp. Slavia ja Frat. Aeterna liigete vahel, milline nähe halba varju heidab mitte ainult üksikuile üliõpilastele ja üliõpilaskonnaorganisatsioonidele, vaid häbiks kogu üliõpilaskonnale ja üliõpilase ning üliõpilaskonna heale nimele, mõistab sellised ebakultuursed ja ebaakadeemilised väljendused ning ettefulnud väärnähted kõige kategoorilisemalt hukka.

Ksv! ksv! Leesment ja Libe leiavad, et selles resolutsioonis on tarvitatud liig palju sõnaohtrust ja literatuuri.

Ksv! Leesment paneb ette resolutsiooni:

Üliõpilaskonna Edustus läbi arutades temale teatavaks tehtud vahejuhtumist Fr. Slavia ja Fr. Aeterna liikmete vahel, leiab asetleidnud vahejuhtumises üliõpilaskonnas vastu rasket eksimist ja mõistab kõige kindlamalt hukka osavõtjate tegevuse.

Selle resolutsiooni kohta arvavad ksv! ksv! Kull, Roos ja Marmor, et see ei sisaldavat tegevuse hinnangut. Hääletamisel võetakse vastu ksv! Leesment'i ettepanek.

Ksv! Leesment — 1. mai pidu korraldavate organisatsioonide esindajate koosolekul otsustati üldiselt käia eelmiste aastate eeskujul järgi. Nii jäeti ka einelaua korraldamine „Vanemuise“ einelauapidaja hoolde, kellega majandustoimkonna juhatajal ksv! Mihkla' olid läbirääkimised ja kes lubas einelauda korraldada eelmiste aastate eeskujul. Ja nagu „Vanemuise“ einelauapidaja h-ra Jugar hiljem teatas, pole korraldatud „Vanemuises“ ühtki üliõpilaskonna pidu ilma alkoholita. Leping „Vanemuise“ ja h-ra Jugar'i vahel on nii, et einelauapidaja võib korraldada einelauda igalpool, nii all puhvetis kui ka ülal saalis Võõraste korraldades on ta õigustatud nõudma tasu. Üliõpilaskonna juhatusel oli sellele võimata vahele segada. Päälegi vastuvõetud karskuspõhimõte ei käi otseselt peo kohta — seda enam, et einelaud ei olnud üliõpilaskonna käes ja väike saal ei kuulu peo ruumide hulka. Seni on olukord alati olnud samane. Kui mõeldakse edaspidi

alkoholi kõrvaldada peo kõrvalruumidest, siis tuleb võtta vastu eriline konkreet-seisukoht.

Ksv! Kull — ksv! esimees tõlgendab üliõpilaskonna otsusi sihilikult ja valesti. Karskuspõhimõtte alla käivad ka sellised üliõpilaspäidud. Väike saal on suure saaliga, järjekult üliõpilaskonna peorumiga otseses ühenduses

Ksv! Roos — Viimasel aastal pole olnud alkoholi. Selle otsuse tõlgendamise komme on omane esimehele. Arupärimise vastuses ei esinenud kordagi niisugust tooni, et

alkohol oli kurb nähe

ja see näitab seda, et suuna üliõpilaskonnas. (Vahele hüie ksv! Libeda poolt) Suun on muutunud, ignoreeritakse meelega üliõpilaskonna karskuspõhimõtte. Edasi hakkab ksv! Roos ksv! Libe'da vahelehiitidele pikalt vastama ja kaldub teemist kõrvale. Juhataja kutsus teda asja juurde jääma.

Ksv! Roos nõuab, et ka ksv! Libe korrale kutsutakse.

Juhataja konstateerib, et ta ei ole kumbagi korrale kutsunud. Palub ksv! Roos'i jätkata.

Ksv! Roos vaiki kangekaelselt. Ksv! Libe (vahelehiite) —

Roos jonnib

Juhataja — ütlege viimaks kas soovite kõnelda või ei.

Ksv! Roos — Muidugi soovin. Kuid mind segatakse. Ksv! esimees ei seisa oma ameti kõrgusel.

Juhataja — Mina olen valitud sellele kohale Edustuse poolt.

(Ksv! Roos — Te ei kõlba sinna. Mul on häbi Teid näha sel kohal.)

Juhataja — Mina olen Edustuse poolt valitud sellele kohale, ja nüüd üks poisikene, kes tahab üliõpilaskonnas teatava osa esindaja olla, tuleb sääraseid võtteid tarvitama.

(Ksv! Roos — Ülesin umbes sama Teile enesele eelmisel koosolekul.)

Seltside rühma poolt nõutakse seisukoha võtmist juhataja tegevusviisi kohta.

Juhataja asub ksv! Mihkla.

Ksv! Libe — Kodukorra põhjal on juhatajal alati õigus kõnelejad asja juurde kutsuda.

Ksv! Marmor — avaldan protesti juhataja teguviisi vastu.

Ksv! Leesment — Ei saa muud konstateerida kui poisikeselikkuse ülesastumist, kui tarvitatakse niisugust tooni.

Ksv! Marmor — On ilmsiks tulnud see kartus, mida nägime ette, et ei saa pooldada ksv! Leesment'i esimehe kohal. Kogu konflikt on provotseeritud ksv! Leesment'i poolt.

Ksv! Evert — Esimees läks taskaaluust välja.

Ksv! Libe — Tuleb arvestada siin siiski sellega, et ksv! Roos ise on vastava pretsedendi loonud sel korral, kui ta tarvitas esimehe kohta sõna „ebamehelik“. Siis hääletas Edustus ta õigeks. Kui on öeldud ksv! Roos'ile poisikeselik, siis

ei ole sellega palju öeldud.

Ksv! Roos'i poolt ohttrasti tarvitatud mõiste „naivsus“ — „lapsikus“ on ainult juurde saanud maskuliinsuse atribuudi. On kurb, et juhataja niiviisi reageeris, aga raske oli ka teist teed tabada. Ksv! Roos kaldus asjast kõrvale ja kui juhataja teda asja juurde kutsus, siis hakkas jonnima.

Veel enam, ilma põhjuseta tarvitas lubamatu väljendusi üliõpilaskonna esimehe vastu.

Ksv! Leesment — Kui sama ksv! kelle teguviisi praegu iseloomustasin, tarvitas hiljuti samuti Edustuse koosolekul peaaegu sama sõna, leidis seesama opositsiooni rühm, kes minule nüüd kallale turgib, lubatavaks Edustuse liikme seesugune „arvustamine“, siis nimetati seda koguni h i n n a n g u k s! Ksv! Roos'i ülalpidamine Edustuse koosolekul ei olnud täie mehe ülalpidamine.

Ksv! Libe — Tõstan üles kvoorumi küsimuse.

Kvoorumi puudumisel lõpetatakse koosolek kell 5,30.

Akadeemilisi teateid.

Uued professorid.

Ülikooli nõukogu valis dr. phil. Julius Mäglste erakorraliseks professoriks Läänemere-Suome keelte õppetoolile ning mag. agr. Elmar Liiki dotsendi kohusetähtjaks 3 aastaks loomakasvatuse dotsentuurile.

Põllumajapidamise õppetoolile valiti korraliseks professoriks prof. dr. P. Kõpp.

Üliõpilasorganisatsioon «Valvila».

Valgamaa üliõpilaskogu on oma põhjakirja muutes endale uueks nimeks võtnud „Valvila“.

Trüktivigu.

„Üliõpilasleht“ Nr. 5 on sattunud mõningaid eksitavaid vigu.

Joonealuses lk. 82. I. v. 6/7 rida ülalt vajunes — p. o. rajanes, 9 rida ül. erukärsitus — p. o. elukärsitus, III v. 15 ül. kavaleeriks — p. o. kavaleriks, lk. 84. II/III v. 1 alt-ül. sugupooleldaja — sugupooleldasa.

Karrikatari nimetus lk. 89: Pealt näha... tuteng kaotas... tasakalu — p. o. Pealtnäha... tudeng kaotas... tasakaalu.

Ülikooli lõpetasid.

Õigusteaduskonnas: Leo Stillmark, Elmar Welt ja Hirsch Hasak; majandusosak.; Fritz Lepp, Johannes Kobjus, Johan Prilma.

»Keskarihiivi« juhataja küsimus.

E. V. Keskarihiiv Tartus on ilma juhatajata. Praeguse abijuhataja, kes juhataja ülesandeid täidab, dots. A Sildnik'u vastu on asjaomastes ringkondades esile tõusnud terav opositsioon.

Eriti ajaloolased — kes arhiivi küsimusele oma eriala poolest kõige ligemal — on mitmel puhul esinenud sõnavõtmistega, avaliku protestiga j. n. e., mis silani pole aga osutanud erilist tulemust. Pearaskus näib seisvat telste kohaste kandidaatide leidmises.

Nõutav on arhiivi juhatajalt ajalooline ja arhiivteaduslik eriharidus.

Nüüd jätab keskarihiivi isiklik koosseis sellest küljest soovida, olgugi et just viimasel päevil on ilmunud seda suuna nähtustada püüdvad ümberkorraldamised ajutiste tööjõudude kaardis j. n. e.

Võimalikkude kandidaatina Keskarihiivi juhataja kohale mainitakse Otto Liiv'i (ülikooli stipendiaat ajaloo ja arhiivteaduse alal), Erich Tender'i (Tartu linnaarhiivaar), tuntud ajaloolast Paul Johansen'i j. m. t.

Usuajaloo kongress.

Ülikooli saabus kutse osa võtta 5. rahvusvahelisest usuajaloo kongressist, mis peetakse 27.–29. augustini Lundis.

Nimede eestistamine.

1. mai puhul, käesoleval aastal on lubanud eestistada oma võõrapära-

sed nimed (hiljemalt ühe aasta jooksul):

Mihkel Fluss — Raedla ühes perekonnaga (EÜS),

Johannes Inselberg — Saaremägi (EÜS),

Aleksander Inselberg — Saaremägi,

Voldemar Israel — Saluste ühes perekonnaga (EÜS),

Meinhard Laurman — Lauriste (EÜS),

Johannes Laurson — Laurisalu,

Boris Neuhaus — Nurmiste (EÜS),

Marta Strandberg (Veljesto),

Eduard Treu — Laugaste (Veljesto),

Oskar Barlo, Erik Barlo,

Vassili Treiman — Randmäe,

Kristjan Valdman — Valdmaa,

Helene Zupsman — Aavere (Ilmatar)

Edaspidi on lubanud oma nime eestistada:

Elmar Trinkman — Elisto (Raimla) ja Osvald Sommar — Sõmer (EÜS).

Järgmine hulgalisema nimede-eestistamise tähtpäev on 1. detsember s. a. Akadeemiline Nimede-eestistamine Toimikond.

Vastutav toimetaja: **Juhan Libe**. Tegev toimetaja k. t. (sekretär): **Karl Mihkla**. Liikmed: **Marta Osche, Otto Tubarik**. Väljaandja: **Tartu Üliõpilaskonna Edustus**.

1. Klassi

juuksetööstuse äri

Asut. 1911. a. **A. RAUD** Asut. 1911. a.

Äris töötavad ainult 1 klassi väljaõppinud jõud.
Töö kiire puhas ja korralik.

Tartus, Jaani tän. nr. 8
Barklai platsi taga.

Ilusaid ja moodsaid

naisterahva kübaraid

Odavad hinnad.

B GOOR, Küüni tän. 1

Asutatud 1902. a.

Kõnetraat 5-30.

„MEMPHIS“

Suurturg 3 (Raekoja kõrval)

Härrade ja daamide kostüümid, ülikondade, palitute, mantlite jne.

auru-kiirpressimine ja keemilise puhastus.

Plüüsh- ja sametmantlite ülesarutamine.
15 minuti jooksul on Teie ülikond puhastatud ja pressitud. // Üliõpilastele 15% hinnaalandust.
Hinnad 1 kroonist alates ülikonna ehk mantli pealt.
Ootamiseks eriruum.

Saapatööstus ja -kaupus

A. JOSSET,

asut. 1895. a. :: Tartus, Küüni t. 4.

Soovitab jalanõusid kõrges headuses ning täieliku vastutusega töö eest.

„Estoking“ jalanõud valmistatakse kõige uuemate mudelite järgi.

„Estoking“ jalanõud valmistatakse kõige parematest materjalidest.

„Estoking“ jalanõud on seepärast nägusad ja vastupidavad.

„Estoking“ jalanõud on seejuures võrdlemata odavad.

„Estoking“ jalanõud on igalpool tuntud ja nõutavad.

Vabriku kaitemärk

Estoking
Tallinn

O/Ü „CALORICA“
(KALORIKA)

ROOTSI PUNSHITEHAS

SOOVITAME OMA TEHASE KÕRGEVÄÄRTUSLIKKE SAADUSI:

Svensk Punsh, 28° kange,
Calorie Punsh 35° kange,
Prima Punsh 40° kange,
Kloostri liköör (Benedictine)
Brandy (***)
Brandy V. O. Brandy V. O. S.
Chartreuse, kollane
Curaçao pruun
Kristall Kummel
Scotch Whisky
Pomerants
Allasch Kummel
Riia Balsam
Kirsi liköör
Sherry Brandy
Samiten
Valge viin (vodka)

KROONITUD NÄITUSTEL AINULT KÕRREM. AUHINDADEGA

TALLINN, RÜÜTLI 13, TEL. 15-53

Eesti Laenu- ja Hoiu-Ühisus Tartus,

Suurturg nr. 14, omas majas.

Telefonid 700 ja 177.

Postkast 238.

Telegr. aadress „ELHU“

Esimene Eesti Ühispank

Asutatud 1902. a.

Võtab raha hoiule ja annab laenusid.

Ostab ja müüb välisraha ja čekke Soome, Läti, Rootsi, Inglise, Saksa, Prantsuse, Ameerika ja Helveetsia valuutas.

Kodumaal ühendused kõigis kohtades, kus rahaasutised.

VARAKAMBER.

KÕIK PANGAOPERATSIOONID.

HOIUKARBID.

Tähtsamad arvud 1. mail 1929

Äriseis	Kr. 3.877.600
Hoiul	„ 2.773.500
Laenuks	„ 3.167.600
Liikmete vastutus	„ 1.091.300
Liikmeid	4784.

AGENTUURID:

Kindlustusselts „EESTI“.
Esimene Eesti Kindlustuse Selts „EKS“.
Eesti Koguste Kindlustuse Selts.

AGENTUURID:

Esimesejärgu

Esimesejärgu

kosmeetika, parfumeeria ja tualettseepide tehas Eestis.

Meie valmistame eeltähendatud aineid ainult esimesejärgu headuses.

Soovitame muuseas järgmisi erisaadusi:

Iluduskreem „Viko“	Iludusseep Ideal-Viko
Hamba pasta Viko	Lillepiima seep Viko
„ pulber Ideal	Syringa seep Viko
Eau de Cologne eht superieur	Perekonnaseep ümmargune
„ „ Favori	Lanolin-rohuseebid.
Lõhna õlid: Lilies Ideal, Muguet	Peakõoma seep ja salv Viko
„ Ideal, Favori, Origan etc.	

Meie tualettseebid rahuldavad kõige suuremaid nõudmisi kosmeetiliselt kui ka lõhnaliselt.

Nõudke oma enese huvides ainult lab. Viko saadusi.

OSKAR KILGAS'E

trikoo-, pitsi- & sukavabrik

Tallinn, Volta tänav 2, telefon 2-23

Valmistab trikoopesu, siidipesu, laste ülikondi, supelülikondi, spordiülikondi, siidisukki, floorsukki, villaseid sukki, lastesukki, meeste sokke.

PESUPITSE :

(Klõppel) Vene, broderii ja gipüür. Ainukene sellelaadiline suurtööstus Eestis. Kaubad vabriku märgiga varustatult saadaval igal pool üle riigi.

Nõudke ainult meie kaupu /// Nõudke ainult meie kaupu

Suurim ja täiuslikum ladu igasuguseid kemikaale ja laboratooriumite tarvis klaas- ja kummikaupe.

A/S. prov. **JULIUS LILL** Tartu

Narva tän. 6, telefon 1-66.

Osakonnad: Tartu, Rüütli t. 10, telef. 5-49. Tallinn, V.-Viru 15, telefon 12-88.

Parimatest vabrikutest
fotokaamerad

suurendus-aparaadid

plaadid

pakkfilmid

rullfilmid

paberid

postkaardid

statiivid

justophot

autoknips

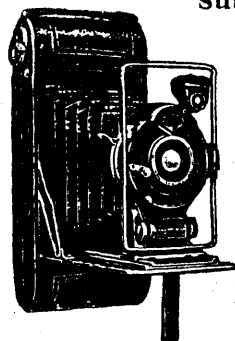
paljundusraamid jne.

Üliõpilasile soodsad maksutingimused.

Fototarvete ladu

A/S. Prof. Julius Lill, Tartus,
Rüütli tn. 10. Telefon 549.

Foto-amatööride ilmutus- ja
paljundustööde vastuvõtt ja
hoolas täitmine.

**Jalutuskepid,
supeluskostüümid,
triiksärgid**

ja muud pudu jne. kaupasid
soovitame

B. GENS ja POJAD
KÜÜNI T. 8.

A.-S.

Eesti Reisibüroo

PEAKONTOR: Tallinn, Pikk t. 6.

Telefon 20-20, 20-21.

OSAKOND: Tartus, Suurturg 7.

Telefon 3-72.

Müüb raudteepileteid kõiki-
desse kodumaa raudteejaama-
desse ning kõikidesse Euroopa
suurematesse linnadesse. Laeva-
piletid igasse ilmaosasse. Õhu-
sõidu piletid „AERO“ ja
„DERULUFTI“ liinidel.

Muretseb välispasse ja viisumeid.

Annab nõu väljarändajatele ning
turistidele ja muretseb vastavad
piletid neile igale poole.

EESTI KOMMRETS PANK

Peapank: Tallinn, S.-Karja tän. 7

Osakonnad: Tartu, Viljandi, Pärnu, Valga, Pefseri, Narva ja Haapsalu.

Telefonid: peapangas 1-57, juhatus 9-89 ja 22-09. Panga keskjaam: 6-13,
9-86, 15-07, 19-03, 19-62 ja 29-61.

Telegraafi aadress: «KOMPA».

SISSEMAKSTUD PÕHIKAPITAL KR. 1.400.000.—

Võtab raha hoiule

Annab laenusid vekslite, obligatsioonide
ja mitmesuguste väärtuste kindlustusel

Ostab ja müüb välisraha ja tšehke, Eesti
Hüpoteegipanga pantlehti, Eesti 1927. a.
välislaenu pabereid

Saadab raha teistesse linnadesse kodu-
ja välismaal

Toimetab kõiksugu pangaoperat-
sioone

Korrespondendid kõigis kodumaa linna-
des, alevites ja tähtsamates välismaa
linnades

Kiire pangatalitus

PANGA JUHATUS.

Tervisele on aina kasuks,

kui jätta joomata klaas kohvi nädalas või vähendada suitsetamist paari paberossi võrra päevas.

Sel teel kokkuhoitud raha eest on aga võimalik soetada „Looduse Kroonise Romaani“ näol aasta jooksul 3000 leheküljelist raamatukogu, mis meie oludes muidu maksma läheks 4000—5000 senti.

„Looduse Kroonine Romaan“ on odavaim raamat Eestis. LKR ilmub 12 korda aastas, igal 15. kuupäeval. Iga nr. sisaldab umb. 240 lk. tihedat teksti ja maksab ainult 1 kroon. Aastatellijad omandavad aga raamatu koguni 83 senti eest

Iga niisugune raamat sisaldab ühe terviku romaani, tõlgitud algkeelest, hoolsas ja varjundirikkas tõlkekeeles, mis täiel määral edasi annab originaali väärtuse ja ilme.

Tänini on ilmunud järgmised numbrid:

Nr. 1. Zsigmond Moricz: **Mudakuld**. Ungari keelest tõlkinud Ants Murakin.

Autor on viljakamaid noorpõlve esindajaid Ungari kirjanduses ja lopsakas maaelu kujutaja. „Mudakuld“ on lugu ühest tõusikust ja küla naistekütitist Turi Danist. Autori jõurikkas ja hoogsas käsituses tõuseb see Turi Dani peaaegu üliloomulikuks kangelseks. Oma ürgmehisuses saadab ta küla naistevallas korda otse kuulmatuid asju ja ta vaatest nõrkevad isegi krahvinnad. „Mudakulla“ kangelsed tunnevad ainult tulist viha ja veel tulisemat armastust. Leige vindumine on neile võõras, see teeb nad haigeks.

Nr. 2. John Masfield: **Sard Harker**. Inglise keelest tõlkinud Ants Oras.

„Sard Harker“ teotseb hispaaniakeelses Ameerika Santa Barbara vabariigis. Sard Harker, inglise purjelaeva tüürimees, satub sel eksootilisel maal igasugustesse võimalikkudesse ja võimatutesse juhtumutesse, pea igal leheküljel on ta elu surma-hädaohus, ta ripub niidi otsas, kuid pääseb ometi viimasel silmapilgul õnnelikult. Ja mõistagi on tal oma südamedaam, kelle pärast ta võitleb ausameelse rüütli, ei hooli armutuhinas oma elust, vaid vaatab surmale julgesti ja põlgavalt silma.

Nr. 3. August Strindberg: **Mere riipes**. Rootsi keelest tõlkinud Ernst Raudsepp.

Strindberg ulatab oma isiku ja loominguga kaugele välja maailma-kirjanduse parimate hulka. Tema teosed (nii ilukirjanduslikud kui teaduslikud) on määratu suurte eruditsioonide kuhjumid, kõige mitmekesisemast ja tihti ka fantastilisemast ainesest. Kuid võib-olla just sellepärast ongi nad eriti huvitavad ja erutavad.

Nr. 4. Hanns Heinz Ewers: **Alraune**. Saksa keelest tõlkinud Jaan Kangilaski.

Õudusjutud on kirjanduses täitsa omaette liik, isesuguse tehnikaga ja võtetega. Ewers esindab selle liigi teadlikumat, kunstipärasemat paremiku. Ta tarvitab mitmesuguseid vahendeid, et meid ärritada ja kaasa elama panna. — „Alraune“ käsitleb kunstlikul teel sigitatud olendi elulugu. See olend, mida nimetati Alrauneks, kasvas ja elas nagu inimeselaps. Mida ta puudutas, see muutus kullaks, kuhu ta pilgu heitis, löid kired lõkkele.

Nr. 5. Géza Gárdonyi: **Nägematu inimene**. Ungari keelest tõlkinud Ants Murakin.

Géza Gárdonyi on ungari-pärasemaid ning ühtlasi ka rahvapärasemaid sulemehi läinud sajandi lõppu esindavate ungari romaanikirjanikkude seas. Ta paremate ajalooliste romaanide hulka kuulub „Nägematu inimene“, milles vanade kroonikate katkendeile pisut arhailise maiguga rahvakeeles on ehitatud sündmusrikas romaan, ja milles siiralt ning naiivselt hunnide elu-oluga on põimitud muinasungarlaste kombed ja iseloom.

JÄRGMISTE NUMBRITENA ILMUVAD:

Nr. 6, 7 ja 8. Feodor Dostojevski: **Kuritöö ja karistus**. Vene keelest tõlkinud A. H. Tammsaare.

Kõik kolm numbrit saadetakse tellijaile kätte 15. juunil.

Sinclair Lewis: **Elemér Gantry**. | Anatole France: **Thais**.
Sigri Undset: **Kevad**. | Henry Barbusse: **Põrgu**.

Looduse Kroonise Romaani tellimishind (ühes saatekuludega) aastas 10 krooni. Selle summa võib aastatellija tasuda ka jaoks, makstes aastatellimise sisseandmisel 7 krooni, 1. juulil 2 krooni ja 1. oktoobril 1 kroon.

Tellimishind: 1/2 aastas — 5 kr. 50 s., 1/4 aastas 3 kr.

K./Ü. „LOODUS“ Tartus, Vana tän. 1.

Ainult

„Kiirus“

I. Tartu kiir-saapaparandus tööstus

Suurturg 1.

Parandab kiiresti ja hästi igasuguseid jalanõusid.

Katte-
Alus-
Uuri- } **klaasi**

präparaadikarbid ja muid mikroskoobi tarbenõusid soovitab odava hinnaga

Optik **B. SCHULTZE**

Rüütli tän. 10.

Riigihoiukassa

Osakonnad Eesti panga ja selle osakondade juures.

Agentuurid kõikide postkontorite juures.

Võtab jooksvale arvele hoiussummasid iga üksiku nimele kuni 2000 krooni ja iga asutuse nimele kuni 5000 krooni.

Tähtajalisi hoiussummasid võtab vastu piiramata määral.

Hoiussummasid oli 1. mail 1929. aastal 3,2 miljoni krooni.

Riigihoiukassa peakontor.

Tallinna

Tallinna

VIILIVABRIK

Tallinn, Suur Karja 16. Tel. 12-78.

Meie eriala on viilid, rootsi tööriistad ja lihvimise tarbed.

Kaubandus-esituste osakond.

Igasugused viilid, raua- ja terastööriistad tehastele, mehaanikutele, montööridele, seppadele, tiseritele jne. Suur väljavalik spetsiaalpräzisions tööriistadest. Teras igasugune. Mõöduriistad. Saed: kreis-, gatter-, tiseri-, metsa-, käsi-, raua- jne. Habemenoad, juukselõikamise masinad, käärid, noad, pussid jne.

Lihvimise tarbed: smürgelkääd (Carborundum ja Corund), smürgel-riided, -pulber, -kõvased, õlikõvased. Liiva- ja klaaspaber, vikati luisud: carborundum ja soome. Teras- ja itaaliapulbrid kivi-töösturitele.

Tehaste tarbed: nahk ja ballatarihmad. Tihendusmaterjalid: asbest ja klingeriit, stauferid, klaasid jne.

Ehitustarbed: naelad, kruvid, lukud, hinged jne.

Tehniline osakond: Igasuguste masinate ja materjalide müük. Vabrikusiseseaded,

Tööstuse osakond: Igasuguste viilide ja rasplite valmistamine ja ülesraamine Saagide hammaste sisselöömine ja teritamine.

TÄHELEPANU!

„ÜLIÕPILASLEHTE“ võib tellida alates igast numbrist.

Aastatellimise hind Kr. 3.—

Semestritellimise hind Kr. 1.50.

Alates nr. 6-ga kuni aasta lõpuni on tellimise hind Kr. 2.

Üksiknumbrite hinda kõrgendatakse.

SELLEPÄRAST TELLIGE!

*

EELTEADE

«Üliõpilaslehel» on korda läinud Tartus palju kõmu teinud teose

EELTEADE

«VIKINGID PÕHKU VEDAMAS»

Autorilt saada kokkulepe, selle teose avaldamiseks «Üliõpilaslehes»

TUDENKONNA MEHED JA NAISED!

VENNAD VEPP

MOE
PUDU-
JA
PESU-
ÄRI

TARTUS

Kaubahoov nr.2

TELEFON 481

Valik rikkalik / / Kaup odav
Müük suurel ja väikesel arvul

KEVAD ON KÄES!

VARUSTUGE MAITSEKATE RIETUSATRIBUUTEGA!

Iga asjatundja tudeng nõuab ainult Eesti õlut „LIVONIA“ õlletehasest. Kõrges hääduses õlu, keedetud mõdu ja limonaad.

Tellimistega pöörata „LIVONIA“ kontori, Kalda tän. 5. Tel. 2-38.

VÄRSKE JA LÕBUS MEELEOLU

tudengite organisatsioonide peoõhtutel ja olengutel on ainult siis, kui nende laual ei pundu

E. T. K.

» SÕSTRA- JA ÕUNAVEINID «

ning maitsvad suupisted:

E. T. K. kilud ja E. T. K. sprotid.

Oma headuse poolest on need kaubad saanud kõikide üldtunnustuse. NÕUDKE IGALT POOLT.

★

Pealadu: E. T. K.

Tallinn, Lai t. 39/41.

(Eesti Tarvitajate Keskühisus.)

Haruladu Tartus, Maarjamõisa tänav nr. 21.

Hind 40 senti.